

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XV.

V Ljubljani, 15. aprila 1943-XXI.

Štev. 15 (700)

Danes:

NAŠ NOVI KRIMINALNI ROMAN
PET MINUT POZNEJE

(Gl. str. 2. in 3.)

Kakršna setev, taka žetev.

Slovenski rek

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izšla ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 33-32. — Račun pošte hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti 2 liri v znakom.

NAROČNINA

1/4 leta 10 lir, 1/2 leta 20 lir, vse leto 40 lir. — V tujini 64 lir na leto. — Naročnino je treba plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstem delu: enostopenjska petlinjska vrsta ali njen prostor (višina 3 mm in širina 55 mm) 7 lir; v oglasnem delu 4.50 lire. V dvobarvni tisk cene po dogovoru. — Notice: vrstica 7 lir. Mali oglasi: beseda 0.50 lire. Oglasi davek povsod se posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Odbiti sovražni napadi na tunizijskem bojišču

Bombardiranje sovražnikovega zaledja. — Italijanske in nemške čete se srdito bore

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 7. aprila svoje 1017. vojno poročilo:

Bitka na južnem delu tunizijskega bojišča je na novo vzplamtel. Sovražnik se s pomočjo oklepnih voz silovito napada.

Italijanski in nemški lovcji so v bojih sestrelili šest sovražnih letal, sedmo letalo je pa uničilo naša protiletalska obramba.

Včeraj popoldne so sovražna letala bombardirala Trapani, Ragusa in Mes-sina. Povzročila so hudo škodo na zasebnih poslopih. V Trapaniju je med prebivalci 40 mrtvih, 100 pa ranjenih. V Mesini jih je pa 6 mrtvih in 9 ranjenih.

Pri napadih na naša mesta je sovražnik izgubil 7 letal. Dve sta padli v morje v bližini rtiča d'Armi, drugih pet pa pri Trapaniju in bližini Taormine in Sciclie (Ragusa).

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 8. aprila svoje 1018. vojno poročilo:

V Tuniziji so sile Osi v hudih obrambnih bojih vztrajno vzdržale močni sovražni pritisk, ki se je razširil na severni del bojišča. Bitka se nadaljuje.

Italijanski in nemški lovcji so v dvo-bojih sestrelili 8 sovražnih letal.

Včeraj popoldne so sovražna letala metala rusilne bombe in zažigalne li-stiče na Palermo. Povzročila so malenkostno škodo na poslopih. Žrtve ni bilo.

Dve sovražni letali, izmed katerih je eno zadelo naše protiletalsko topništvo, drugo pa so sestrelili naši lovcji, sta padli v morje v bližini rtiča Galla in Mongiardina.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 9. aprila svoje 1019. vojno poročilo:

Sovražnik silovito napada vzdolž vsega tunizijskega bojišča zlasti pa na južnem delu.

Na dano povelje so se čete Osi umaknile na nove položaje.

Italijanske in nemške čete so se kljub temu da jih je sovražnik ob-to-il, zagrizenno borile na svojih položajih in zadajale sovražniku velike izgube.

V večeršnjih letalskih bojih so naši lovcji sestrelili štiri sovražna letala, nemški pa dve. Naša protiletalska obramba je zbila dve nadaljnji letali.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 10. aprila svoje 1020. vojno poročilo:

Italijanske in nemške sile v Tuniziji zadržujejo vztrajni sovražni pritisk in izvajajo vnaprej določene premike.

Neugodno vreme je oviralo oboje-stransko letalsko delovanje.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 11. aprila svoje 1021. vojno poročilo:

Na tunizijskem bojišču se čete Osi premikajo po načrtu.

V srednjem delu bojišča smo s pomočjo letalstva zavrnili močan sovražni napad in uničili nasprotniku 60 oklepnih voz.

Naša letala so uspešno napadala pre-skrbovalna in pristaniška sovražna oporišča. Italijanski in nemški lovcji so zbili štiri sovražna letala, dve iz-med njih nad Sredozemskim morjem.

Oddelki angleško-ameriškega letal-stva so bombardirali Napoli, Cagliari in La Maddalena. V Napoliju se je porušilo nekaj hiš, 4 ljudje so mrtvi, 34 je pa ranjenih. Naši lovcji so zbili tri štirinotorne sovražne bombnike, da so treščili v morje.

Števila žrtve v ostalih krajih še ni-smo ugotovili.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 12. aprila svoje 1022. vojno poročilo.

Italijanske in nemške čete so v nar-čnem premikanju izpraznile Stax in Kairuan.

Na južnem delu tunizijskega bojišča smo odbili močne sovražne sunkle.

Oddelki našega letalstva so napadali sovražnikovo zaledje. Nemški lovcji so zbili pet letal tipa »Spitfire«.

Včeraj popoldne so štirinotorna so-vražna letala obstrlevala Napoli, Tra-pani in Marsalo. Povzročila so znatno škodo na zasebnih poslopih. Med ci-vilnim prebivalstvom je 22 ranjenih, 4 so pa mrtvi.

Naši lovcji so nad Napolijem zbili 6 sovražnih letal, 2 pa nad Trapani-om. Naše protiletalsko topništvo je uničilo 4 sovražna letala, in sicer 2 v zraku nad Napolijem, 1 letalo na Messino, 1 pa nad Pozzallo.

Med sovražni bombardiranjem Ca-gliarija, o katerem je govorilo včerajšnje vojno poročilo, je naše pro-tiletalsko topništvo zbito 2 sovražni letali. Eno se je zrušilo v plamenih na tla v bližini S. Elie, drugo pa v okoli-lici Cagliarija. Štiri naša letala se niso vrnila v oporišče.

Nj. Kr. Vis. knez Piemontski v Torinu in Milanu

Nj. Kr. Vis. knez Piemontski se je v ponedeljek pripeljal v Torino, kjer je sprejel prefekta, zveznega tajnika in župana, s katerimi je obravnaval vprašanja, ki se tičejo življenja v me-stu. Nato se je v županovem spremstvu ogledal dela pri novih zaključitvah ter se nekaj časa romudil med delavci, ki so mu priredili vdane manifesta-cije. Na koncu svojega obiska je vso-ki gost pohvalil voditelje in delavce pri napravah »Umberto di Savoia«.

V nedeljo popoldne je Nj. Kr. Vis. knez Piemontski potoval skozi Milano. Na postaji se je visokemu gostu no-klonil prefekt. Nj. Vis. knez je potoval strogo zasebno in se je le kratke čas zadržal v mestu. Ko so ga meščani ob izhodu postaje spoznali, so mu pri-redili burne manifestacije.

Sestanek Duceja in Hitlerja

Popolno soglasje v vseh skupnih vojnih ciljih

Rim, 11. aprila.

Duce in Hitler sta se sestala v dneh od 7. do 10. aprila 1943. Duceja so spremljali šef italijanskega glavnega stana armadni general Ambrosio, državni podtajnik zunanjega ministrstva Bastianini, funkcionarji italijanskega ministrstva za zunanje zadeve in častniki vrhovnega italijanskega poveljni-stva. S Führerjem so se udeležili se-stanka maršal Nemčije Herman Gö-ring, nemški zunanji minister von Ribbentrop, šef vrhovnega poveljstva nemških oboroženih sil generalni feld-maršal Keitel, vrhovni poveljnik vojne mornarice veliki admiral Dönitz, šef glavnega stana vojske general Seitzler, nemški veleposlanik von Mackensen in kraljevi veleposlanik Italije v Berlinu Alfieri.

Med obširno izmenjavo misli so pro-veli tako splošni politični položaj ka-kor tudi vsa vprašanja v zvezi s sku-

pno vojno in dosegli popolno soglasje glede ukrepov, ki jih je treba izvesti na vseh področjih.

Duce in Führer sta znova potrdila svoj odločni sklep in trdni namen svo-jih narodov voditi vojno ob celotni uporabi vseh energij do končne zmage in popolne odstranitve sleherne bo-doče nevarnosti, ki bi z zapada ali vzhoda ogrozila evropsko-afriški pro-stor. Znova sta potrdila skupne cilje, ki jih sile Osi zasledujejo za obrambo evropske omike in za pravice narodov do svobodnega razvoja in sodelovanja. Zmaga v trojnem paktu združenih na-rodov bo zagotovila Evropi mir, ki jamči sodelovanje vseh narodov na osnovi njih skupnih interesov in pra-vične razdelitve gospodarskih virov sveta.

Razgovori med Ducejem in Führer-jem in razgovori med njunimi sode-lo-valci so potekali v duhu velike pri-srčnosti.

Komentarji k sestanku Duce-Hitler

Rim, 12. aprila. »Messagero« in tudi drugi listi v prestolnici poudarjajo velik pomen sestanka med Ducejem in Hitlerjem ter mu povečajo svoje komentarje. »Messagero« piše, da bo zgodovina gledala na ta sestanek kot na temeljni element bodoče ureditve v Evropi, ki sta jo začela preurejati nemški in italijanski narod. Ta sestanek je tako vojaško kakor politično izrednega pomena. Njegove posledice se bodo dale spoznati in premeriti v bodočnosti. Zanimljivo zlasti pripom-ba, da so pogovori trajali štiri dni. Oba voditelja je spremljalo znatno število njihovih odličnih sodelavcev, kar zado-

stka za umevanje obširnosti pogovorov in sklepov. V pogledu vojne in raz-voja sedanjih ter bodočih vojnih do-godkov so bili sprejeti ukrepi reševje vseh zahtev. O tem točno vse predvi-deno in posledice, ki so bile predvi-dene v njenih načrtih o velikem po-menu tega sestanka. Toda Duce in Hitler — nadaljuje list — nista le razpravljala o vojskih nujnostih ter o potrebnih nastopih obeh armad. Sto-ri-la sta nekaj več: njuni sklepi so se rodili iz usodnih vzrokov sedanjega vo-jne in iz tega so nastale perspektive za bodočnost. Vojna in upor proti pri-tisku in hegemoniji anglosaških sil v

Su una nave da guerra italiana: indagine di sot-tomarina nemici. — Na italijanski vojni ladji: iska-nje sovražnih podmornic.

Evropi. Vojna mora rediti pravico za Italijo in Nemčijo, kakor tudi za vse druge evropske države. Surovine mo-rajo biti pravilno razdeljene; evrop-sko-azijske prostor mora biti osvobo-jen svojih hipotek, boljševojem pa mo-ra biti za vedno izbrisan. Z zmago nad bogataško hegemonijo po porazen tudi boljševojem, kakor bo poraz boljše-vizma tudi smrteln zadel bogataštvo. To so cilji evropskih narodov, spre-jeti na tem sestanku.

Berlin, 12. aprila. Važnost sestanka Mussolini-Hitler se da razvideti že iz velikih naslovov današnjih jutranj-ikov, ki mu posvečajo tudi svoje uvod-nike. Sestanek med Ducejem in Hitler-jem — piše »Völkischer Beobachter« — je imel za cilj in rešil v popolnem so-glasju celo vrslo vprašani, nanašajočih se na sedanjí politično-vojaški položaj in na bodoče zmogovito vojskovanje, ki bo gotovo sledilo. Sovražnik je go-voril v Cagliariu o brezpozornosti pre-dajalcih osovih sil. Naravno je, da so za-vezniški narodi, združeni v velik ita-lijansko-nemški politično-vojaški blok na to nesramnost odgovorili s totalno mobilizacijo vseh svojih moralnih in gmetnih sil, da bi za vedno izločili grožnjo protievropskih sil, ki so na-

padle in napadajo svobodo evropskih ljudstev in njihovo pravico do svobod-nega in neodvisnega življenja.

»Zwölft Uhr Blatt« pripominja, da so osne sile danes odločneje kakor kdaj koli in njuna velika voditelja sta z avtoriteto svojega velikankega ugleda potrdila, da bosta vodila to vojno do zmage brez vsakega kompromisa in zlasti da se ne bosta ozirala na grož-nje, ki prihajajo, da so tisti, ki jih iz-rekajo, slabi in nemotni.

»Politico-diplomatska koresponden-cia« naglašja, da je cilj osovih sil v to-voini zavarovati za vedno evropske meje pred vsakršno bodočo ogrože-nostjo bodisi z vzhoda, bodisi z zaho-da ali z juga ali od severa. To je eno samo povelje, na katerega se milijoni in milijoni mož bore ter delajo, razvi-tajoč vse svoje sile. Ta cilj bo dose-žen. Ves svet v Evropi ve, kako za-čestna in suženjska uroda bi zadela Evropo, če bi se posrečila bogataško-bojševiška zarota, dočim bo zmaga osi zgradila soglasje in dobrobit med evropskimi narodi ter jim zagotovila pravico do življenja po naravnih tež-njah ter po zgodovinskih socialnih in gospodarskih pravicah vsakega naroda.

da so to sožitje motili ter netili v nekaterih sovražstvo, neraz-položenje in upornost. Toda kljub vsemu plačanemu in zlo-činskemu prizadevanju tujih agentov ter domačih rodov je ljudstvo vendarle skoz in skoz ostalo lojalno do vlade in njenih predstavnikov v pokrajini. In ko je prikloplo komunistično ro-varjenje in revolucioniranje do viška, se je ta lojalnost spreme-nila v oboroženo soudeležbo pri zatiranju zločinstva ter tako najlepše izpričalo voljo po redu in miru.

Vse to delo pa se je moglo vršiti samo zato, ker so ga mogle zagotoviti in jamčiti zanj juna-ške vojaške posadke. Tem se je tudi zahvaliti, da se je moglo politično in upravno delo i-emo-teno nadaljevati kljub vsemu uporništvu in revolucionarnemu delovanju boljševojev, da je to-rej prebivalstvo moglo biti oskr-bovano, njih imetje in premo-ženje zaščiteno. Ko je tako Obo-rožena sila čuvala javne usta-nove, so te mogle mirno usmer-jati svoje delo za dvig splošne blaginje v Ljubljanski pokrajini ter za zagotovitev tistega stanja, ki ga imenujemo navadno z be-sedo civilizacija, ki jo je pa slo-var prevratnih elementov izbri-sal iz svojih strani ter uvedel nove pojme, ki jih sestavljajo besede rušenje, požiganje in klanje.

In to je tretje, kar hočemo poudariti, da je prinesla ita-lijanska vojska s svojim priho-dom v Ljubljansko pokrajino: obrambo civilizacije pred nasto-panjem barbarstva.

Dve leti prihoda Italijanske Vojske v Ljubljano

V nedeljo, 11. t. m. sta minili dve leti, odkar so prikorakale v Ljubljano prve junaške in zma-gne polne italijanske čete. Brez dvoma pomeni ta dan velik in neizbrisen mejnik v zgodovini slovenskega naroda. Ko so se razmere zdele naravnost obupne, je prišla italijanska vojska, ki je s svojim takojšnjim posegom v te dogodke nenadno naredila zmede konec in nemudoma ustvarila jasnost.

Razporejenost ljudstva pred 11. aprilom 1941. je bilo namreč negativno. Povsod sta vladala zmeda, razburjenost, strah pred vojnimi grozotami, negotovost pred neznano bodočnostjo, itd. Dežela je bila ohromelna in raz-gneta ter bi zato kaj hitro lahko postala žrtev nereda in anarhije. Toda bliskovito so prišli oddelki Oboroženih Sil ter naredili konec nejasnosti.

Brž ko so prišle italijanske čete v Ljubljano in v njeno po-krajino, je zavladal povsod red in mir. Položaj se je pojasnil. Prebivalstvo je takoj lojalno pri-stalo na pokorščino oblastem ter odkritosrečno sodelovalo pri upo-stavljanju normalnih razmer. Zdelo se je, da je zavel čez Ljub-ljansko pokrajino osvežujoči diha-pomladi ne samo v dobesednem pomenu, temveč tudi preneseno za splošne razmere.

Kmalu po prihodu zmagovitih čet se je začelo neutrudno delo političnih ustanov in oblasti, tako na socialnem, kakor na go-spodarskem, kulturnem, karita-tivnem področju ter splošno po-vsod tam, kjer je bilo treba ljud-stvu pomagati. Toda kar je za ta zgodovinski dan pomembno,

je prav vojaški poseg v dogodke. Po prihodu Vojske pa so se oči odprle in ljudstvo je z velikim zaletom šlo na pot pozitivnega udeleževanja v varni in zanes-ljivi senci italijanskega »rožja«. Vse to je trajalo do onega do-vgodka, ko je boljševoška Rusija stopila v vojno z edinim ciljem, da zboljševizira Evropo. Tedaj so plačanci Moskve tudi pri nas po navodilih Kremlja začeli z uporom in revolucijo ter s hujskanjem proti oblastem. Mirno sožitje in sreča v pokrajini sta bila prekucuhom trn v peti. Po-služevati so se začeli vseh ne-moralnih in zločinskih sredstev,

Proslava hrvatskega državnega praznika v Ljubljani

V nedeljo, 11. t. m. je Ljubljana slovesno proslavila drugo obletnico obstoja hrvatske države. V ta namen je bila prirejena v stolnici slovesna cerkvena služba božja, po službi božji pa je bil na hrvaškem konzulatu sve-čan sprejem gostov in vpisovanje če-slik v častno knjigo.

Ob desetih dopoldne se je začela v stolnici slovesna pontifikalna sveta maša, ki jo je z veliko asistenco opravi-l mil. g. Stolni dekan dr. Fran Ki-movec. Slovesnega cerkvenega opravi-la so se udeležili konzul Neodvse Hrvatske Države g. prof. Salih Balčić, Visoki komisar za Ljubljansko-pokra-jino Ekse Emilio Grazioli, Poveljnik Armadnega zbora general Ekse, Ga-stene Gambara, Zvezni Tajnik Orlando Orlandini, mnogostevni zastopniki italijanske vojske in fašistov v prez-biteriju so službi božji prisostvovali prevzvišeni knezoškof dr. Gregorij Rožman, generalni konzul Nemčije g. Rudolf Müller, župan mesta Ljub-ljane general Leon Rumic, povelj-nik divizije general Vittorio Rug-gero, kvestor Ravelli, podžupan dok-tor Tranchida, zastopstvo nemške vojske in narodno socialistične stranke,

zastopniki italijanskih upravnih obla-sti, predsednik Akademije znanosti in umetnosti prof. dr. Milan Vidmar, mn-go zastopnikov gospodarskega in kulturnega življenja. Službe božje se je udeležilo tudi mnogo članov hrvatske kolonije v Ljubljani in mnogo občan-stva, ki je napolnilo katedralo.

Po slovesni službi božji, med kate-ro je dovršeno prepeval cerkveni zbor, je bil slavnostni »Te Deum«.

Slovesen sprejem v prostorih hrvatskega konzulata

Po končanem cerkvenem opravi-lu je bil prirejen v prostorih hrvatskega konzulata sprejem odličnikov, ki so prišli hrvaškemu konzulu sporočiti svoje čestitke za hrvaški državni praz-nik. V prostorih konzulata, ki je bil okrašen s hrvaškimi narodnimi tro-bovicami, z italijanskimi in nemški-mi zastavami, s slikami Poveljnika Duceja in Führerja, je bila razposla-ljena vpisna knjiga za vpisovanje če-slik častnih gostov. Svoje čestitke je g. konzulu prof. Salihu Balčiću iz-žili Visoki komisar za Ljubljansko po-krajino Ekse, Emilio Grazioli, Povelj

XI. Armadnega Zbora general Ekse, Gastone Gambara, Zvezni Tajnik g. Orlando Orlandini, zastopnik italijanske vojske in bojovniški fasiljev, prevzeli knozoski g. dr. Gregor Rožman, generalni konzul Nemške vojske in narodnosocialistične stranke, župan mesta Ljubljane general Leon Rupnik, poveljnik divizije general Vittorio Ruggero, zastopnik italijanske znanosti, predsednik slovenske Akademije znanosti in umetnosti g. dr. Milan Vidmar, rektor vseučilišča g. dr. Milko Kos in zastopnik hrvatske kolonije v Ljubljani.

Govor konzula g. prof. Salih Balića

Zbrane odlične goste, ki so napolnili slavnostno dvorano, je pozdravil konzul prof. Salih Balić s posebnim govorom, v katerem je poudaril izreden pomen današnjega slavnostnega dne. Poudaril je, da je Poglavinik s podporo dveh velikih moč, velikega Duceja in velikega Führerja, ki sta branila in uveljavila novega reda v Evropi ter s podporo italijanske in nemškega naroda obnovil neodvisno državo Hrvaško. Kratko je omenil zgodovinski potek boja za obnovo hrvatske neodvisnosti po letu 1918, in je zlasti omenil, da je bil Duce tisti, ki je prvi spoznal napačne temelje, na katerih je stonela stavba versalskega mira. Deset let pozneje se je iz nemškega ljudstva dvignil veliki Führer Adolf Hitler, ki je ustvaril narodnosocialistično gibanje. Fašistovski in narodnosocialistično gibanje sta osveščevala pot, po kateri je korakal Poglavinik hrvatskega naroda v svojem boju za osvoboditev hrvatske domovine.

Ko je bila januarja 1929, v Jugoslaviji uvedena velikosrbska diktatura, je Poglavinik započel ustaško gibanje in odšel v Italijo, kjer je hrvatski narod že poprej črpal svoje sile za kulturno in narodno obnovo hrvatskega. Jugoslavija je kmalu začela v in-trige in po naročilih iz Moskve in Londona krenila v boj proti silam osi. Toda sile bivše Jugoslavije so bile kmalu poražene in tedaj je hrvatski narod doživel dan zgodovinskega pomena, dne 10. aprila je bila oklicana neodvisnost hrvatske države. Hrvatska država se je nato priključila boju za boljšo bodočnost Evrope in stopila s svojo ustaško revolucijo ob stran Italijanov in Nemcev. Tudi Hrvatska je odločena, da ne klone boljševizmu nasilju. Hrvatska država ostane ob strani svojih velikih zaveznikov do zmage pod vodstvom svojega Poglavinika. S tem prepričanjem in s to vero stopa hrvatska država v tretje leto svojega državnega življenja.

Ob koncu je konzul prof. Salih Balić napil hrvatski državi v tej zavezniški in prijateljski državi, in sicer na zdravje in srečo Poglavinika, Neodvisne Hrvatske Države z vzklikom: »Za dom spremni!« Z vzklikom »Živeli!« napil Ni. Vel. Kralju in Cesarju Viktoriju Emanuelu III. Z vzklikom: »Eia, Eia, Eia!« je napil Duceju Benitu Mussoliniju, z vzklikom »Heil!« Führerju Adolfu Hitlerju in z vzklikom »Eia!« in »Heil!« zmagovalnim italijanskim in nemškim vojskam.

Besede Ekse, Graziolija

Nato je spregovoril Visoki komisar Ekseleccia Emilio Grazioli ter je v imenu navzočih oblasti naslovil na konzula prof. Balića najtoplejšje želje za Poglavinika in Neodvisno Hrvatsko Državo, ki ima v tesni zvezi s fašistovsko Italijo in nacistično Nemčijo jamstvo za svojo bodočnost po skupni zmagi za evropsko civilizacijo. Zatem je posvetil navdanejši misli Velikansku Kralju in Cesarju, kraljevskemu Visočanstvu vojvodi D'Aoustu, desničarjem hrvatskemu kralju, Duceju in Führerju, poudarjajoč hrabrosti osov in zavezniških oboroženih sil.

Beseda prof. Salih Balića in Ekse, Graziolija je sledilo živahno odobravanje vseh navzočih.

Visoki komisar na vojaškem pokopališču

Visoki komisar je v nedeljo dopoldne v spremstvu podprefekta in drugih funkcionarjev Visokega komiseriata odšel na vojaško pokopališče.

Na pokopališču so ga sprejeli poveljnik Armadnega zbora Eks, general Gambara, Zvezni tajnik narodni svetnik Orlandini, župan, podžupan, Kvator, poveljnik skupine Kr. karabinerjev in veliko število častnikov in zastopnikov oblasti.

Visoki komisar, Zvezni tajnik in župan so položili latorjeve vence pred osrednji spomenik na pokopališču, ki je postavljen v spomin slavnim padlim vojakom.

Pozneje je v palači poveljstva Armadnega zbora sprejel Ekse, general Gambara Visokega komiseriata, Zveznega tajnika in zastopnika oblasti, ki so mu izrekli svoj goreči pozdrav, kakor tudi pozdrav vsem Oboroženim silam, Ekse, general Gambara se je gostom z lepimi besedami zahvalil.

Sestanek se je končal s pozdravom Kralju, Duceju in Oboroženim silam.

Najvišje cene zelenjavi in sadju za ta teden je določil Visoki komisar. 1 kila rdečega zela sme stati 2,25 lire, ohrovlja 2,25 lire, repe na drobno 1 lito, na debelo 0,75 lire, kisle repe 2,50 lire, motovila 8 lir, regrata 4,50 lire, radiča 6 lir, zelenega radiča 8 lir, špinaca 3,80 lire, rdeče pese 8 lire, rdečega korenja brez zelenja 4 lire, rumenega korenja 2 lire, peteršilja 4 lire, zelene 5 lir, rumene kolerabe 2 lir, kolerabe 4 lire, črne redke 1,50 lire, čebule 3 lire, čebulke 12 lir, šalote 4 lire, česna 8 lir, osmačenega hrena 4 lire, jabolk 1 vrste 5,70 lire, 11. vrste 5 lir, suhega lipovega cvetja 18 lir, jajca so po 2 liri kos. Vse te cene veljajo za blago pridelano v ljubljanski pokrajini. Blago, ki je na prodaj po teh cenah, mora biti osušeno, zdravo in sveže. Prav tako morajo biti vse cene vidno označene ne le samo na Vodnikovem in Pogarjevem trgu, temveč tudi na živilskih trgih v Mostah, Viču, Siskli, na Sv. Jakoba trgu in pri vseh prodajalcih zelenjave in sadja.

Nov čas za zatemanje je določil Visoki komisar. Do nadaljnjih ukrepov velja čas zatemanja od 21. do 6. ure.

Ker prinašajo vzgojitelji paradižnikovih sadik sadike zvečne prezgodaj na trg, se odreja, da jih ne sme nihče v ljubljanski pokrajini prodajati pred 1. majem. Paradižniki, ki so prezgodaj sajani, radi pozebejo ali pa v rasti tako oslabejo, da pozneje glivične bolezni povzročijo obšutno škodo na pridelku. Gojiteljem priporočamo tudi, da pripravijo čim več paradižnikovih sadik, odgojenih v lončkih, ker se take sadike pri presaditvi na stalno mesto uspešneje in hitreje razvijajo. Tudi pikirane paradižnike je treba presaditi v lončke, kjer se morajo dobro razkoreniniti, da se pri presajanju koreninska zemlja ne usipa. Strogo je pa treba paziti tudi na to, da se prodajajo le zdrave in sortno zanesljive sadike.

Posiljanje vojaških poštinih zavitev je v Srbiji dovoljeno od 15. aprila dalje samo takrat, če so zaviti opremljeni s posebnimi znamkicami, ki jih dodeljuje vojski službe osov. Poštne uradi zavikov brez predpisanih znamkic ne bodo sprejemali.

Splošna bolnišnica v Ljubljani sporoča: Življenje nekaterih bolnikov je v nevarnosti, če se pri njih ne izvrši takoj preloz zdrave krvi. V ta namen se je tukajšnji bolnišnici javilo pred časom veliko število ljudi, ki so bili pripravljeni v potrebi dati svojo kri. Zaradi izrednih razmer je njih število znatno padlo. Zato je potrebno, da se število ljudi, ki bi dali svojo kri, poveča. Kri more dati le zdrav človek med 20. in 50. letom. Pretok krvi se izvrši brez bolečin. Dajanje krvi ni nikak poklic, pač pa človekovo.

ljubno dejanje v bolezni pomoči potrebnim. Vendar se bolnišnica oddolži za dano kri s honorarjem, mestni neskrobnali urad pa z dodatno živilsko nakaznico za 14 dni. Zadnjemu pozivu so se odzvale predvsem ženske, ki naj bi bile zgled moškim, zlasti krepkim in bolj hranjenim. Potrebna zdravniška preiskava in pregled krvi se vrši vsak ponedeljek in sredo na 1. kirurški oddelku med 10. in 11. uro. Podrobna navodila so na deski pri vratarju splošne bolnišnice.

Pridelek olivnega olja morajo prijaviti 30 dni potem, ko dobio olje iz stiskalnice, pridelovalci olja v Kraljevinu. Uradni list rimske vlade je objavil ministrsko naredbo z vsemi določili, ki se tičejo oddaje olja.

Cevlje iz usnja smejo popravljati fevrijari samo delavcem po zadnjih določilih ministrskega dekreta, ki je izšel v Rimu. Zato morajo vsi trgovci z usnjem do 30. aprila t. l. prijaviti vse svoje zaloge. Za izvajanje te odredbe bo skrbela fašistovska zveza trgovcev z usnjem.

Marija Bregar:
Prehujenje
Deklicam po 12. letu
*
40 strani, 7 slik
Cena L. 4.-
*
Dobi se v knjigarnah
Večja naročila na naslov
Založba 'Nova stvar', Ljubljana

Odlok o amnestiji je izdal Poglavinik ob drugi obilnici ustanovitve Nezavisne Države Hrvatske. Odlok se ne nanaša na politične izselence in na kršitelje zakonov o prehrani. Z drugim posebnim odlokom je Poglavinik pomilostil tudi nekatere krivce za kazni po vojaškem zakoniku.

Nov pravilnik k zakonu o vpoklicu prebivalstva za javna in knjižniška dela je izdal hrvatsko notranje ministrstvo. Medtem ko je bil prvotni delovni čas določen na 8 ur, je v novim pravilniku določen na 10 ur na dan. Vsi vpoklicanci pa smejo delati največ 4 tedne.

Izšla je težko pogrešana knjižica o razvojni letih, namenjena deklicam po 12. letu: Marija Bregar, »Prehujenje« (40 strani, 7 slik, cena L. 4.-). Dobi se v knjigarnah. Priporočamo.

Osebnosti

UMRLI SO:

V Ljubljani: Helena Magistrowa, gostilničarka in posestnica; Justina Pogbova; Ana Zalarjeva; Ana Corriarjeva; Marija Gabrovškova; Silvestri Lovro Zapeč; 2letni Franc Resman, plesarski pomočnik; Marija Stankova; Franc Mikar; 5letni Ivan Ovsee, električar; ljudske tiskarice; 6letni Franc Tomazic, administrativni pomočnik v pok.; 7letni Franc Vavpetič, uradnišče bivšega vojnega okroga v pok.; Bogomir Dobnik, carski uradnik v pok.; 6letna Antonija Čotičeva.
V Olenji vasi: Janez Trdan, posestnik.
V Novem mestu: Lojze Penabek, notar.
V Mariboru: 5letni Ivan Lamprecht, lesni trgovec; 2letni Stanko Mavko, plesarski pomočnik; 4letna Antonija Beljakova; Janez Kočmut; 17letna Fanika Domkova; 6letna Roza Temenčeva.
V Slovenskih Konjicah: Marija Klemenova, postarica v pok. in posestnica.
V Rogaski Slatinah: 6letni Ivan Ogriček, gostilničar in bist. posestnik.
V St. Juriju ob Ljuzi: 19letni Martin Zupanec; 5letni Franc Pubeč.
V Skofji Leki: 6letna Ljupka Guzeljeva.
V Črnomlju: dr. Ignacij Malherić, odvjetnik in posestnik.
Naše sozljaj!

Splošno delovno obveznost za poljska dela za vse prebivalstvo od 16. do 60. leta je uveljavil francoski ministrski svet. Poljsali bodo vsa občinska zemljišča, ki bodo oddana v prisilno obdelovanje.

Filatelijska

Dvoino merilo

Piše D. Gruden

Vsak začetnik ve, da imamo nerabljene znamke in žigosane. Ve, da prve nikoli niso služile namenu, za katerega so bile izdane, namreč frankiranj, in da druge nosijo v dokaz izpolnitve svojega poslanstva — žig. Do tu je stvar v redu.

Malce bolj zapletena pa postane reč takrat, ko govorimo o žigih samih. Ne s tehnične strani, o čemur to pot ne bom razpravljati, nego iz čisto načelnega vidika. Žig sam je, odnosno naj bi bil le dokaz razvrstitve znamke in sredstvo, s katerim se poštna uprava zavaruje pred ponovno uporabo poštne vrednotnice. Kadar je znamka žigosana, je za pošto reč opravljena in se zanjo ne briga več.

Malce več pažnje polaga na žig filatelista. Razlikuje pristne in ponarejene žige. Znamke s ponarejenim žigom smatra za falzifikate, kar je popolnoma v redu. Dela pa tudi razliko pri pravih, pristnih žigih: ni mu vseeno, ali so znamko opremili z njim iz resnične potrebe ali pa ga je kdo »pritisnil« nanjo kar tako, da je pač znamko izpremenil v »rabljeno«. To poslednje razvrstitev imenujemo običajno »žigosanje iz usluge«, ker navadno izkoristi zbiralec prijaznost in uslužnost poštnega uradnika zato, da mu na tak način žigosa znamke. Tudi poštne uprave same žigosajo včasih cele pole znamk (n. pr. Nizozemska, Borneo itd.), katere potem prodajajo zbiralcem.

Tako razvrstitev znamke v katelohi manj motirajo. Recimo, da je to prav. Vprašati se pa moramo, kaj so tako zvali prigodni, spominski, posebni (ali kakor se je imenovalo) žigi, ki jih zadnja leta kar mrgli in že skoraj nobena proslava, obilnica, razstava i. sl. ne mine brez posebnega žiga. V večini primerov je celo eden premo in jih pritisnejo kar več, kajpak različnih.

Vzemimo n. pr. posebni žig za Gutenbergovo razstavo leta 1940. Tu so pripravili dva žiga, enega strojnega, drugega ročnega. S strojem so na debelo žigosali znamke na posebnih kuvertah in blokih. Zdi se, da je bil tudi ta žig »žig iz usluge«, le da je bilo treba to uslugo plačati, ker sta kuverta z znamko odn. blok stala precej več, kakor znamka sama. Zanimivo bi bilo vedeti, koliko takih opremljenih kuvert je postalo res odpremljenih in koliko jih leži neuporabljenih po raznih zbirkah.

(Dalje prihodnjič)

ŠPORTNI TEDNIK

Razgibal se je naposled tudi naš domači nogomet. Po uveljnih par tekмах in po nesrečni kvalifikacijski tekmi med Mladiko in Dopelavorom, ki jo je bila treba potem to nedeljo ponoviti, sta bili prvi dve zares prvenstveni tekmi na sporedu.

Obilo je bilo obiska na obeh prireditvah, dopoldanski in popoldanski, glavni. Vreme je bilo lepo kot za nalašč. In ljudje, ki jim je do nekoliko svežega zraka in zdravega sonca, so radi pohiteli na igrišče, kjer so imeli za bore par liric vstopnine še nekaj nogometa povrh.

Kvalifikacijsko tekmo za udeležbo v prvem razredu je tudi to pot odločil Dopelavoro v svojo korist. Če je imel tokrat tudi stvar z igralci v redu, česar menda zadnjič ni imel, saj so mu prav iz tega razloga razveljavili prvo

zmago nad Mladiko, bo sedaj šlo in se bo boril z Ljubljano, Marcom in Hermeom. Nedeljski rezultat je bil 4:2 za Dopelavoro.

Popoldne je najprej Korotan odpravil Vič z izdatnim 5:1. Po tej uveljnih tekmi sta se spoprijela glavni nasprotnika v borbi za prvotrazredne točke, Ljubljana in Mars. Tekma se je končala z rezultatom 4:3 za »belo zelene«, ki so bili nekaj časa že celo 4:1 v prednosti.

Prihodnjo nedeljo pa nadaljevanje.

Predpredzadnje kolo italijanskega nogometnega prvenstva je poteklo vse v znamenju izrazite in zagrizene borbe moštven z vrha in z dna. Torino je s težavo in komaj zmagal v Rimu, Livorno je spravil na varno obe točki doma. Juventus, ki je imela še do zadnje nedelje vsaj teoretične možnosti za dosego prvega mesta, si je dala odvzeti ves izkupicek na lastnem igrišču in je ob vse nade; ostala bo po vsej priliki na dobrem in tudi še vedno častnem tretjem mestu.

Na dnu je bilo nič manj živahno. Zgubila je povsem samo Liguria in tako menda dokončno sedla prav na poslednje mesto. Ostane še odprta borba proti predzadnjemu mestu, ki imetnika tudi potegne za razred nižje. Bari je v tej borbi odnesel obe točki, Venezia tudi obe, prav tako Vicenza. Manj srečna je bila Triestina v Genovi, ki se je morala zadovoljiti z delitvijo izkupicka. Še vedno so štirje »aspiranti« na predzadnje mesto: Vicenza (z najmanjšimi »šansami«), pa Bari, Triestina in Venezia. Venezia in Bari se bosta o tem pomenila prihodnjo nedeljo v Benetkah in v neposredni borbi, dočim gre Triestina v goste v Bergamo.

Nekaj sprememb je bilo v sredini razpredelnice: Roma se je povzpela za dve mesti navzgor, Atalanta za eno. Sicer so vsi ohranili svoje postanke, samo da sede nekateri čvrsteje na njih, drugi manj varno.

Obisk je bil sprito važnosti nekaterih tekem v povprečju zelo dober, na dveh tekmah naravnost odlični; manjši je bil v primerih, ko »ni šlo za nič«. Tekma Lazio-Torino je imela najboljši obisk: 29.000 gledalcev. Livorno jih je naštel 20.000; potem je imela Juventus 15.000 gledalcev, Bari in Ambrosiana po 10.000, ostali manj. Vsega je bilo na osmih tekmah več ko 100.000 gledalcev.

V drugem razredu je borba za vrh čedalje bolj dramatična. Modena je v nedeljo zmagala in je sedaj v čistem vodstvu s tremi točkami prednosti. Napoli in Spezia sta v neposredni borbi delila točki; ostala sta tako na isti višini, ali sta v primeri z Modeno zaostala za eno točko. Brescia je izdatno zmagala in se priključila drugemu in tretjemu. Pisa in Pro Patria sta zgubili in sta za razliko te zgube zaostali za prejšnjo vodilno skupino. Trenutno stanje bi bilo: Modena 39 točk, Napoli, Spezia, Brescia po 36, Pisa 35, Pro Patria 34. Še nedavno je bilo med prvimi in petimi ali šestimi samo eno do dve točki razlike; v toliko se je potraž vsaj trenutno razjasnil. Igrali bodo še šest nedelj.

V kvalifikacijskih tekmah tretjega razreda je Gorizia v Parmi tesno zgubila in padla s prvega na tretje mesto. Svicarji so odbili še eno kolo nogometnega prvenstva: Basel Lugano 1:0, Biel Cantonal 2:0, Grasshoppers Young Fellows 1:1, St. Gallen Nordstern 3:0, Servette-Grenchen 3:1, Young Boys-Lausanne 2:0, Zürich-Luzern 4:3.

Hrvati so doma igrali proti Slovakom in zmagali 1:0.

O. C.

OKVIRJI

SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE, KLEIN

LJUBLJANA, Wolfova 4

5 MINUT POZNEJE

ROMAN - NAPISALA MIGNON G. EBERHART

Rihard je umaknil roko. Med večerje je kramljal o skupni mladosti, obojuj spomine na marsikatero okroglo, ki so jo skupno zagodili — in res se mu je posrečilo, da se je Sibera spustila hromeče more, ki je bila popolnoma brez vzroka legla nanjo, in je naposled je tudi sama živahno posredla v pogovor.

Kavo so pili na verandi. Luna je bila medtem vžila in razlila po lezeru svoj srebrni sij; z divjo trto odrasla veranda je ostala v senci, Diana je priglazala stoječo svetlo.

»Samo en sladkor, kajne, Sibera?« je menila Diana in podala skodelico Rihardu. Ponudil jo je Sibili in ko jo je vzela, sta se njeni roki bežno dotaknili. Nasmehnil se ji je in se vrnil k mizi.

Kmalu nato je prišla Elvira in poklicala Diano k telefonu. »Kajni bo,« je vzkliknila Diana in skobila pokonci. »Oprostila mi, prosim.« Odšla je v hišo in Elvira je zaprla vrata za seboj.

Na verandi je bilo vse tiho. Rihard je stal še zmerom poleg mize, Sibera je čutila, da jo gleda. Ni se mogla odjuniti, da bi mu vrnila pogled; samo sebe je okarala zaradi tega. Hotela se je prisiliti, da bi se zdela neskrbna in mirna, zato je z dozdovno malomarnostjo spet povzela prejšnjo snov: »Ali še veš...?« Morala je premisliti, kako naj nadaljuje. »Ali še veš, da je Howland razbil nekoč Ljudmilino najljubšo vazo?«

Ni ji odgovoril. Tudi zamejal se ni, kakor je pričakovala. Namesto tega se je zdajci sklonil in ugasil leč. Potlej je stopil k ogradi. »Pridi sem, Sibera,« je rekel.

Nobena sila na svetu bi je ne bila mogla odvračati, da bi se ne odzvala

temu vabilu. Lahkih nog je odskakljala s svojimi polmetnimi čevljički po tlaku. In potlej je stala poleg nje — njena rama se je dotikala njegovega suknjica, in čutila je blago na svoji golji koži, ko da je hrpava volna največja dragocenost.

»Ista luna,« je rekel. Rumenkasta plošča je bila polna in okrogla. Čez jezero se je vlekel bleščeč pramen.

»Lepo je ob tebi gledati v luno,« je rekel Rihard.

Sibera je ostala nema. Zdelo se je, da je vse okoli preželo s pričakovanim.

»Zmerom in zmerom moram misliti na nekdanje čase,« je spet povzel Rihard. »Ljubi Bog, kaj sem zamudil! Sibera... o, Sibera...« Obrnil se je k njej — in zdajci, ko da si ne zna drugače pomagati, jo je prišel nase. Krepko jo je stisnil k sebi.

Ko jo je poljubil, je vedela, da se je bila prej zaman borila, da je hotela le samo sebe slepiti. Rihard je zanjeto življenje. Tri dolga leta ni bila nicesar drugača od lutka, ki se suče po določenem načrtu. Zdaj je odzvela — in zdelo se ji je, da sije mesec noči privrkat, da se suče zemlja šele od tega trenulka dalje. Samozaveš in toplota sta jo prešinili. Nikoli več ne bo sama!

Rihard se je trudil, da bi v poltemi spoznal njen obraz. »Pojdiva, Sibera,« brž, preden se vrne Diana. Moram govoriti s teboj, Pojdiva...«

3

Krenila sta k jezeru.

Vsak trenutek se bom zbudila, je mislila Sibera. Potlej bo teh sanj konec, in s sanjami bodo izginile vse

krasote; ne bo ne vonja po vrtnicah, ne mesecine, ne poletne gorkote, ne šepetanja valov...

Sedla sta na bližnjo klop.

»Nimam pravice, da se te dotaknem, Sibera,« je rekel Rihard in glas se mu je zatikal. »Oprostilo...« Po kratkem presledku je blazno vprašal: »Zelši cigareto?«

Stresla je z glavo. Da bi teh sani le ne bilo konec — to je bila njena edina misel.

»Oh, Sibera, zakaj sem jo tako zavozil? Saj je bilo vendar vse tako na dani. Tukaj sva živeła skupaj — in skupaj bi bila morala ostati. Tako je bilo zapisano. Tedaj... tedaj se je pa zdajci zgodilo... In zdaj je vse zavozeno.«

»Ni,« je tiho odvrnila, »ni!«

Pogledal je srebrno se lesketajoče jezero. »Zmerom sem te ljubil, Sibera. Bila si del mojega življenja, del mene samega. Kolikšen del mene samega, sem opazil šele takrat, ko se bilo že prepozno. Sibera...« Obrnil se je k njej, skoraj obupano iskaje njen pogled. »Sibera, verjeti mi moraš. Zmerom sem te tebe ljubil. Zmerom samo tebe in nikogar drugega. Vedel pa nisem, dokler...«

»Dokler...?«

»Dokler...?«

Čez nekaj časa je odgovoril: »Dokler te nisem videl takrat... v tvoji beli obleki... V naročju si imela cvetje, in tvojega obraza sem mogel videti samo usta, zakaj pobesila si bila glavo in klobuk ti je zakril oči. Stala si poleg Eve. In tedaj me je prešinilo spoznanje, kaj prav za prav počnem... ko se ženim z Evo... pa bi... morala po pravem biti ti na njenem mestu.«

»Ljubila sem te že takrat, Rihard. Ljubila sem te — in že zdavnaj sem vedela to. Hudo je bilo zame. Ona je poslala tvoja žena.«

»Bil sem norec,« je trdo dejal. »Toda zdaj je vse to pri kraju. Visoko odkupnino sem plačal za svojo neumnost. Zdaj je trpljenja konec. Ali ti je Diana povedala...«

»Da te je Eva zapustila? Da. Zdal je vse samo še preteklost, Rihard.«

»O tem se morava še pogovoriti. Sibera, Eva in jaz...« že zdavnaj nimava več zakonske skupnosti. Zdal se je odpehala, da zahteva ločitev. Že kol v osnovi je bil najin zakon velika zmot.

Eva je to vedela prav tako kakor jaz. Nikoli me ni ljubila. Sprva tega nisem slutil — in zdelo se mi je, da ji delam velikansko krivico. Dokler nisem izvedel, zakaj se je z menoj poročila. Hočem, da izveš resnico. Sibera, Eva je odšla. Toda... toda povedati ti moram, da nimam, da nimam stalne službe; a to nemara že veš...«

»Ne belj si glave s tem, Rihard. Če sva za skupaj, bo vse šlo.« Položila mu je roko na podlakt. Morala se ga je dotakniti, da se prepriča, da res ne sanja.

Prišel jo je nase. Njegova usta so bila ob njenem uesu, ko je govoril: »Vse bo še dobro. Sibera, Hotel sem prav za prav počakati, da bi ti lahko kaj nudil, toda bolj se, da bi me utegnil kdo drugi prehiteti in te prevzeti. In ko sem te spet uzi... segla si mi v roko in se mi nasmehnila, malce žalostno, malce veselo... sem spoznal, da je moja Sibera še prav takšna, kakršna je zmerom živeła v mojem sreč...«

Niso bile sanje. Sanje so delez preteklosti. Vse to zdaj — Rihardova bližina, njegov glas, njegova usta — vse to je resničnost, je življenje...«

Zdajci je dvignil glavo.

Od nekod se je oglasila Diana; njen glas je bil nestrpen in malce razdražen, kakor da je že večkrat klicala: »Sibera! Rihard! Kje pa sta?«

Vstala sta in se ozrila. Iz sence vrbina sta se izluščili dve postavi. Diana ni bila sama; ob njej levici je stopala neka ženska, drobna v život in oblačena v temen popolni kostum.

Naglih korakov se je bližala in mahala. V siu mesecine je postal nien ozki, nežni obraz čedalje bolj zaznaven; v plavih kseh — bila je gololava — so se poliravali odleski tu-

ninega sveta. Čim bliže je prihajala, tem hitrejši je bil njen korak. »Rihard!« je mehko vzkliknila, ko je obstala pred njim.

»Rihard ni črhnil niti besedice.«

Sibera je zdajci občutila zbudilaj v prsih. Kakor iz daljave je slišala Dianin glas: »Pravkar se je pripeljala. Z nočnim vlakom. Na postaji si je navela taksi. Sai se še spomniš Eve, mar ne, Sibera? Rihardova žena...«

Zdelo se je, da je Eva sploh ne vidi. Mesecina je bila tolikani svetla, da si opazil senci, ki so ji risale Evinu trepalnico. Njene velike sinje oči so zaupljivo zrlje v Riharda. »Preblijbi,« je dejala, »nikar me tako ne glej! Tukaj pred vsemi ti bom povedala.« Z ljubkim gibom roke je pokazala na Diano in Sibera. »Zal mi je, Rihard. Tolikani obžalujem vse, vse...« Zato sem se vrnila. Da ostanem za vedno pri tebi.« Dvignila se je na prste in mu ovila roke okoli vratu. »Začela bova prav iznova, prav od kraja — in živeła bova v resnično srečnem zakon...«

Rihard se je otreseel in pogledal Sibera. V njegovih očeh sta se brali odločitev in vprašanje hkrati. In Sibera mu je skorajda brez glasu odgovorila: »Da, kar povej!«

Eva tega vmesnega prizora sploh ni opazila. Malce živčno je glad

Listek „Družinskega tednika“

Saharin ni škodljiv

Pet minut znanstvenega kramljanja o sladkorju in drugih sladilih

Napisal prof. dr. J. G. Sleeswijk

Tisli, ki poznajo zgodovino sladkornjake kot hrana, vedo, da je bil vse do konca 18. stoletja trsni sladkor, uvožen iz tropskih krajev, edini znani pripomoček za sladkanje jedi.

Leta 1747. je ugotovil berlinski lekarnar Marggraf, da vsebuje bela pesa sladkor iste sestave kakor sladkorni trs. Ta ugotovitev je pa dolgo ostala samo kemična zanimivost brez praktičnih posledic. Šele leta 1799, se je Marggrafu učenec Achard posrečilo, da je izločil iz pese nekaj uporabnega sladkorja. Z načrtno gojitvijo so kmalu zvišali odstotek sladkorja v sladkorni pesi. Achard je leta 1801, v Sleziji zgradil prvo sladkorno tovarno. Ta sladkorna industrija je vzvela za vlade Napoleona I. zaradi kontinentalne zapore, kmalu nato je na spet usahnila. Šele sredi prejšnjega stoletja je iznova oživila, ker se je dotlej posrečilo oplemenititi sladkorno peso in izpopolniti tehniko pridobivanja sladkornjake iz nje.

Ko so se ljudje zavedeli pomembnosti sladkornjake ne samo kot sladila, temveč tudi kot hrana, je poraba sladkornjake zelo poskočila: rojenje sladkornjake trsa po tropskih krajih in sladkorne pese v zmernem pasu se je zato zelo razširilo. Po svetovni vojni so se mnoge države, ki so prei uvažale sladkor iz tropskih krajev, odločile, da bodo same pridelovale in pridobivale to važno hrano. Sladkorna podjetja so zaščitili z uvozno carino in tako pristigli proti uvozu sladkornjake iz tropskih krajev.

Iz gornjih vrstic spoznamo, da je bil naš evropski sladkor, ki so ga pridobivali iz sladkorne pese, izprva nekakšen nadomestek, vendar tako popoln, da zanj ne velja zveč „surogat“. Pač pa je ta izraz primeren za tiste snovi, ki so jih odkrili kemiki, ki jih izdelujejo v tovarnah in jih kdaj pa kdaj uporabljamo kot sladila namesto sladkornjake.

V normalnem času so ta sladila posebej važna za dve skupini ljudi. Za sladkorno bolne in za vse tiste, ki bolehalo za zamašenostjo in morajo znižati, ali pa sploh ustaviti porabo sladkornjake.

Kakor smo že povedali, sladkor ni samo hrano, temveč tudi sladilo, zato smo vajeni, da nekatera naša jedila, pa tudi nekatere piščice sladkamo z njim. Odkrili saharina — odkril ga je leta 1879, ruski kemik Fahlberg — je imelo torej za nas tudi praktični pomen.

Ime te snovi je prav za prav napadeno, saj nima s sladkorjem — po latinski: saccharum — prav nič skupnega. Edina podobnost med saharinom in sladkorjem je sladki okus, vendar ta okus v našem presnavljanju ne igra nobene vloge.

Čisti saharin je 500krat slašji od sladkornjake, to pomeni, da je en gram saharina prav tako sladak kakor pol kile sladkornjake. Vendar ima saharin hibo, da se zelo težko topi. Danes že izdelujejo spojine, ki so v vodi lahko topljive. V trgovini jih dobimo v obliki tablet ali prahu in niso tako koncentrirane kakor čisti saharin. Če uporabimo preveč tega prahu ali tablet, postane jed, sladkana s saharinom, grenka in ne sladka. Saharin tudi ne prenese segrevanja; če torej nočemo jedem pokvariti okusa, sladkajmo s saharinom samo že kuhane ali pečene jedi.

Saharin je v količini, ki jo uporabljamo za sladkanje jedi, popolnoma neškodljiv. Trditve, da uživanje saharina pospešuje hujšanje, je napadeno. Izkušeni zdravniki in strokovnjaki za

preosnovno so si edini, da je saharin popolnoma neškodljiv, če ga uporabljamo za povprečno gospodinjisko sladkanje jedi.

So pa ljudje, ki so za to snov preobčutljivi. Če takšnemu človeku osladimo kavo s saharinom, se bo ta preobčutljivost kmalu pokazala na njegovi polti v obliki mehurčkov in rdečih peg, ki sicer hudo srbe, pa kmalu izginejo. Takšni ljudje kajpak ne smejo uživati saharina.

Najboljši doslej znani nadomestek za sladkor je sionon. Ima vse prednosti saharinskih preparatov, pa nobene njihove hibe. Hranilnost in sladilnost sionona sta komaj nekoliko manjši od hranilnosti in sladilnosti pravega sladkornjake. Sionon v telesu ne tvori sladkornjake, tako da ga brez skrbi uporabljamo lahko tudi sladkorno bolni. V drogeriji ga dobimo v obliki drobne, lahke tofličke prahu. Tudi če ga kuhamo, ali pečemo, ne izpremeni svojega okusa. In zakaj ga torej že na splošno ne uporabljamo namesto sladkornjake? Zato, ker je precej dražji od sladkornjake.

(De Telegraaf, Amsterdam)

KLIC IZ ONOSTRANSTVA

NAPISAL H. STADELMANN

>Ljubi Robert!<

Odločila sem se, da se vrnem domov. V vseh treh tednih se nisem prav nič odpočila. Tudi tu nimam miru pred njo! Zjutraj mi na sprejajališču pride naproti in me ne zapusti vse do večera. Večkrat sem ga že hotela ogovoriti, vendar se mi je zmerom znal odtegniti. Naposled sem sega po uspalivih, vso noč sem pustila na nočni omari gorle luč — toda zmanj! Najhuje mi je, ker si tega ne upam zaupati zdravniku, gotovo bi mislil, da se mi je zmešalo. Ker tega ne morem več trpeti, bom prišla domov.

Tvoja nesrečna Marija.<

Sobo je jel počasi zagrinjati mrak. Gospa Stüssijeva je zapečatila pismo in ga oddala služkinji.

Dolgo je Marija zamišljena stala pred ozledalom. Res ji ni bilo videti, da bi bila že tri tedne na počitnicah v gorah. Močne oči so ji ležale globoko v zasenčenih jamah, od nosu do počenih ust sta se ji bili zarežali dve globoki gubi. Utrujeno se je pogledala s prosojnimi rokami po čelu in modrikastih sencih. Robert jo bo kmali še spoznal.

Stopila je na ploščad. Za topoljimi drevoredom so se gore spajale z nebom v svetlosiv zid. Ozračje je bilo toliko in enakomerno. Zvoki jaza so se mešali s pridržanim hrumenjem plavov, zdraviliški orkester je igral. Glasbo je preglušil ropot avtomobila. Ob vrtnih vratih so se zaslišali koraki, negotovo so se bližali. Marija se je počasi obrnila. V svitu, ki je seval skozi okno neke vile, se je za trenutek prikazal obraz — potem je spet izginil v temi.

Marija se je opotekla, iščeč opore. Z rokami se je oklenila nizkega zidu. Zmarilo jo je.

On — spet on?

Dušilo jo je. Pred očmi se ji je zamigljalo. Čutila je, da so ji postale noge težke ko svine, roke so ji omahinile, ni se več držala za obzidek. Za trenutek se je naslonila na steklena vrata.

Ko je moč na vrhu zagledala Marijo, je pospešil korake. Zaklical je nekaj, česar pa Marija ni razumela. Že se je na vrhu stopnic prikazala njegova glava.

>Marija!<

tegnila je Sibilo v sobo, zaklenila vrata in obšla mladenko. »Kako lepo, da si prišla, dragica moja. Tolikani sem hrepenela po tebi. Pridi, sedi vendar na divan.«

Obe sta sedli.

Očitno je bila Ljudmila brala: časnik in knjige so ležali na divanu in po tleh. Ljudmila se je zdela utrujena. Njene golobesive oči so tičale v globokih temnih jamah in njene vse prerdečeste ustnice so drhtele.

Skrb zanj je tako silno prevzela Sibilo, da je sprito tega pozabila celo na Riharda in Evo. »Kaj se je zgodilo, tečica? Nič zdrava nisi videti... Tak, povej mi vendar...«

»Oh, Sibila... Ljudmilina majhna, debela roka je trepetala Sibilo po dlani. Ozrla se je na zaklenjena vrata. Preden se je sklonila in zašepetala: »Morala sem te prositi, da prideš. Cui, Sibila... Mene... veš... nekdo mi hoče zavdati... Da, da, prav zares, otrok moj! Nikar me tako nevarno ne glej! Vseh pet čulov imam zdravih. Toda zdaj si res nisem znala več pomagati. Zato sem tebe povabila. Res in resnično je, Sibila... Zdravnik je bil tu; razumeš? Gre za arzenik, Strup...«

4

Lahne, bele zavese na oknih so se male napihale in spet splahnele.

Ljudmila Abbott se je zdela kljub svojim pet in šestdesetim letom še zmerom otroška. Njeno široko, okroglo lice je resda kazalo gube, toda te gube so bile prej videti ko same prijazne se smehljajoče jamice — in človek bi pričakoval, da bodo izginile, če bo izginil smeh z njezinega obraza. Njene golobesive oči so razodevale zgolj krotkost in dobrosrčnost. Spodaj v družinski sobi je visela velika oljnat podoba izza njene dvajsete pomladi. Prikupno, prijetno okroglasta in smehljajoča se je slonela tam poleg velike košare samih vrtnic — in skoraj se je zdela, da je ta podoba naslikana šele zdaj, toliko mladena in bila Ljudmila še zmerom mladenki od takrat. Res je njeno življenje pote-

Marija je zaslišala ta klic v trenutku, ko se je sunevanje v njenih ušesih umaknilo tišini. Toplo jo je obilo po životu, steklena vrata niso več vzdržale njene teže — —

Marija ni čutila ničesar več.

Odprla je oči in presenečeno mežkala. Pogled ji je obstal na svetilki, ki je stala na nočni omari; potem se je začela v svileni pokrivalo na postelji, nato pa pogledala v obraz, ki se je sklanjal čez njo.

»Robert!< je olajšano zašepetala. »Kako si me prestrašil! Mislila sem, da vidim nje...«

Robert Blicher je pogladil svojo ženo po bledem čelu. »Sirota! Zakaj me nisi že prej poklicala? Nisem si upal priti — ko si bila tako prepričana, da ti bo samota koristila... Ko sem pa bral tvoja pisma, mi je postalo jasno, da te moram obiskati. Ali nisi prešla moje brzojavke?«

»Ne, še slutila nisem, da prideš. Jutri sem hotela odpotovati, zato sem ti pisala. Služkinja je pravkar odnesla pismo... O, Robert, ne moreš si misliti, koliko sem pretrpela v teh treh tednih!«

»Pomiri se, Marija — vse se bo uredilo... Naposled se morava vendar zaupati zdravniku... Že da, no bi bil to storil, da se nisi tako upirala...«

»Ves trud bo zaman,« je obupano dejala Marija. »Nihče mi ne more pomagati. Tudi sama sem spocetka mislila, da je samo življenjski zlom, prehodna slabost... Zdaj tega ne verjamem več... Nekaj drugega me muči. Morda sem se kdaj prerzela v svojem življenju in se mi to zdaj tako grozno maščuje... Vendar imaš prav, vprašala bova zdravnika za svet...«

Teden dni pozneje sta Robert in Marija odpotovali v Basel, da bi vprašala za svet nekega svetovnoznane zdravnika za živčne bolezni. Profesor je poslušal vse podrobnosti o Marijini bolezni.

»Primer vaše bolezni se mi zdi zelo zamašan,« je naposled dejal. »Za zdaj si ne morem še ustvariti prave slike o vaši bolezni... Odgovoriti mi morate na nekaj vprašani. Prosim vas, da mi vse po pravici poveste in ničesar ne zamašite...«

Marija je utrujeno prikimala. »Vprašajte, gospod profesor...«

»Pripovedovali ste mi, da vas zadnje neke določen obraz. Kako dolgo vas pa že muči to priznanje?«

»Ne vem... Najbrže sem se tega šele tedaj zavedela, ko sem prikazen tedaj čisto videla...«

»Najbrže se vam prikazuje obraz kakšnega vašega znanca, odnosno človeka, ki je igral v vašem življenju veliko vlogo...«

Marija je odločno odkimala.

»Ne, prav gotovo ne... Obraz mi je popolnoma tuji...«

»Dobro premislite, gospa. Imel sem že primere, v katerih so takšni spomini segali tja v otroško dobo...«

»Ničesar se ne morem spomniti...«

»Potem morava drugače priti skrinosti do dna. Trdno sem prepričan, da prikazen ni iz zunanjega sveta, temveč ima svoj izvor globoko zakoreninjen v vaši duši. Morda ste zatrli v sebi kakšno željo, ki je sicer zašla v pozabo, vendar podzavestno še zmerom tli v vas...?«

»Ali ste se zgodaj poročili?« je takoj nato vprašal.

»Ne, šele pred desetimi leti... Tedaj sem bila stara že trideset let...«

»Ali ste iz kakšnega posebnega vzroka tako dolgo čakali?«

Marija je postala nemirna. Profesor je nje razburjenje takoj opazil.

»Ne smete me napadeno razumeti, gospa. Morda se vam zde moja vprašanja vsiljena — a če vam hočem pomagati, moram vse vedeti...«

Zdajci je Marija planila s stola in prebledela.

»Zdaj se spominjam gospod profesor,« je zajecala. »Zdaj vem, kdo je

kalo na moč preprosto in brez pretresljivosti. Včasih je nekaj malega slikala na porcelan, vezla je in zmerom znova igrala iste skladbe na klavirju.

Ostala je bila samica, zakaj nje poslanstvo se ji je zdela v tem, da skrbno vzgodi svoji osirotili nekakini Diano in Sibilo. Po smrti svojega najstarejšega brata Johana Abbotta, ki se je bil vdružil poročil z Izabelo Bohanova, je prešel v njeno oskrbo še sirota Rihard.

»To je vendar popolnoma nemogoče, tečica!« je vzklila Sibila. »Gotovo si vse to samo domišljija... Malce plaša je postala, zakaj obšla jo je misel, da muči teta Ljudmila nemara preganjalna blodnja...«

Ljudmila je stresla z glavo. »Ne, ne, ni domišljija. Trikrat mi je nevidna roka skušala zavdati. Privikar seveda nisem niti slutila. Samo na moč slabo sem se počutila in sem mislila, da sem si kakor koli že pokvarila želodec. Drugič!<, no, takrat sem se pa le prestrašila. Poiskala sem svojo staro zdravilsko knjigo. Saj jo poznaš... zmerom sem stikala po njej, kadar je kdo izmed vas otrok kaj zbolel. Vsi znaki so pri meni pričali o zastrupitvi z arzenikom. Ko sem se pa polje spet bolje počutila, sem kajpak mislila, da sem se motila. Kratek čas nato se mi je zgodilo že v tretje tako... Poklicala sem zdravnika iz Cirkaga, in ta se je posvetoval celo s strokovnikom. Uspeh preiskave... sicer pa počakaj... kar sama poglej...«

»Ljubkino je udarila Sibilo po licu, ko da bi jo hotela pomiriti, naj ne sodi prereno o vsej zadevi, stopila je k majhni stoeči uri, vzela iz nje ključek in odklenila z njim pisalni pult, ves do vrha nabit s samimi pisnjaki. Ko je se videlo, da Ljudmila nikdar v svojem življenju ni zavrgla nobenega kosčka papirja... In kljub temu je morala veljati v tem neredu neko določeno pravilo reda, zakaj s prvim prijemom je izvela pismo, ki ga je iskala. »Na, tukaj!« je dejala. »Le beri. To je zdravnikovo poročilo...«

Dale mihodniš

tujec... le kako je mogoče, da tega dotlej nisem uganila!<

»Pripoveduj!< jo je zaprosil profesor.

»Poznala sem nekega... mladeniča, ki se sicer ni družil z nami, a vsako jutro, ko sem jahala na izprehod, je stal pred našo hišo. Pozneje se baie soloh ni več ganil od moiega okna... Na nekem plesu umetnikov so mi ga predstavili. Imenoval se je Alfred Häuselmann in je bil čisto nepomemben slikar... Nisem mu segla v roko in se ves večer še zmenila nisem zani. Nekajkrat me je skušal nagovoriti, a sem mu kratko in malo obrnila hrbet. Od tedaj mi je pri vsaki priložnosti pošiljal cvetlice. Kaj se je pozneje z njim zgodilo, ne vem...«

Nastala je kratka tišina. Profesor je prvi izpregovoril.

Za veliko noč tobo priporočamo cenjenim bralcem sledeče knjige:

»Pestruška« spisal Dario Nicodemi. Povest deklice iz velemesta. V obliki drame pozna to delo vse svet po naslovom »Scampolo«.

»Ljubezen kraljične Sofije« spisal Stoian Zagorčnov. Najlejša bolgarska zgodovinska povest.

»Demokrati« spisal Janko Jenesski. Humoriističen slovaški roman, ki nazorno kaže malomeščansko, zlasti uradniško življenje.

»Pesnikova skrivnost« spisal Antonio Fogazzaro. Najlejšo delo tega velikega pisatelja.

»Pravljice« II. del — Božena Nemcova. Svetovno znana češka pisateljica odkriva v teh lepih pravljicah odraslim in mladim čarobni svet nemogočega.

»Pilatus« spisal Federer. Prekrasna planinska povest iz švicarskih gor.

»Ali ste, četudi samo prehodno, kdaj vendar mislili na to, da bi tega vnetega oboževalca uslišali?«

»Nikdar! Sai vendar ni bil iz družbe, v kakršni sem zrasla jaz...«

Po kratkem obotavljanju je vsa zardela povzela:

»Priznam, da je njegov obraz naredil name globok vtis... Bil je suhljat, košen, bled, skratka obraz fanatika. Mož je imel svojevrstne oči, in z njimi je tako živo svigal okrog, da sem se ga včasih celo bala...«

»In vendar ste premišljevali, ali se ne bi s tem človekom poročili...«

»Ne, tega še zdaleč nisem mislila...«

Profesor je zamišljeno stopal po sobi sem in tja.

»Zdaj mi je popolnoma jasno, da ste mladeniča ljubili. Ne hudujte se name, če vam to povem... Ta zatrla želja se je zgostila v prikazen, ki vam zdaj ne da miru...«

Marija je še globlje sklonila glavo. Robert se je nemirno zganil na stolu. »Kako bi se dalo temu pomagati, gospod profesor?« je vprašal.

»Skusajte se razvedriti, gospa, po tute... Zdaj ko ste spoznali, kaj je vzrok vašemu trpljenju, boste z močno voljo in vztrajnostjo pač lahko kaj dosegli...«

Prišla je jesen. Robert se je nameril, da bo zimo preživel v Tessinu. Z vso vneto je urejal vse potrebno za odhod. Tedaj se je zgodilo nekaj nepričakovanega in mu prekrizalo vse načrte...

Marija je bila odšla v mesto na nakupovanje. Na poti domov se je moral avto, s katerim se je peljala, ustaviti na mestnem trgu. Marija je brezčutno opazovala, kako so brzeli pešci po trgu. Na lepem jo je izpreletelo, kakor da bi jo bila elektrika strela. Na robu avtomobila se je prikazal obraz...

»Häuselmann!« je zajecala Marija. takoj nato se je pa obrnila v nasprotno smer, nekdo jo je namreč tiho vprašal:

»Ali niste vi gospa Stüssijeva?«

Taj glas jo je iztrgal iz razburjenosti. Pred njo je stala stara, skromno oblačena gospa.

»Po slikah sem vas spoznala,« je rekla. »Če bi bila vedela, kako se pišete, bi bila že davno prišla k vam. Zdaj sva se po naključju sešli... Naposled vam bom vendar lahko izročila pismo, ki je na vas naslovljeno...«

Marija se je počasi zbrala. Vprašujoče je pogledala tuji v obraz. Zdelo se je, da je starika uganila njene misli, zakaj se preden je Marija izrekla vprašanje, se je predstavila:

»Jaz sem mati Alfreda Häuselmanna...«

Marija je pobesila oči in zardela, kakor da bi ji bil kdo izvalil priznanje krivde.

»Ne razumem vas!« je razburjeno zašepetala.

Gospa Häuselmannova ji je pa položila roko na ramo in ji proseče dejala:

»Pojdite z menoj na moj dom! Sai ne morete biti tako trdosrčni, da bi mi to prošnjo odbili... Že več let čakam na ta obisk!«

Marija ni zavrnila starkine prošnje. »Vstopite!« je tiho dejala.

Gospa Häuselmannova je hitro stopila v avto, kakor da bi se bala, da se bo Marija premislila in ne bo hotela z njo.

»Kie stanujete?« jo je iceliale vprašala Marija.

Starika je imenovala neko ulico, ki je Marija še po imenu ni poznala. Avto je odbrzel izpred postaje in zavil v drugo ulico. Marija in gospa Häuselmannova sta nemo sedeli vsaka na svojem sedežu in gledali predse. Naposled se je avto ustavil pred skupino temnih, sivih hiš.

»Tu smo,« je zašepetala stara gospa. Marija ji je slepo sledila po stopnicah v četrto nadstropje.

»Vse je še ostalo tako, kakor je on zapustil,« je pripovedovala starka,

>In on, kam je odšel?<

»Umrl je... zaradi vas je umrl gospa...«

»Kako morete biti tako brezsrčni! Sai tega vendar nisem hotela, sai ni sem nikdar...«

»Morda niste hoteli — vendar ste kljub temu krivi... Sai sama ne vem kako je do tega prišlo. Nikdar vas niti z eno besedo ni obtoževal... Kljub temu je moje srce slutilo, da ste usodni zani... Tri leta je potrpežljivo čakal, čeprav vas ni niti enkrat videl medtem... dokler ni izvedel, da ste se poročili z drugim...«

Nenadno je dobil nien glas trd privzok.

»Berite sami — tam v pisalni mizi leži njegovo pismo...«

Marija je ostala sama. Počasi je raztrgala ovoji in brala: »Vem, da boš prišla za menoj, kadar te bom poklical!«

Ko se je gospa Häuselmannova vrnila v sobo, je slonela Marija pri mizi in neutolažljivo jokala.

»Le jokajte... Moj sin je vreden vaših solz. Nikdar dotlej nisem lepo govorila o vas — kako naj bi pa imela sočutje z vami, če ste uničili moiega sina! Sai tudi vi niste imeli niti trohice usmiljenja z njim!«

Marija se je sklonila nad hrapavo, zdelane starkine roke.

Na pokopališču za belim, hladnim obzidjem se je pričel počasi spuščati mrak. Krošnje borovcev so se sicer še lesketale v večerni zarji, spodaj na tleh so se pa že plazile večerne sence.

Marija bi se bila ob pokopaliških vratih najraje spet obrnila. Skoraj žali ji je bilo, da je soferja poslala domov in se sama odpeljala z avtomobilom semkaj...

Strah jo je bilo. Stopala je počasi, kakor da bi ji notranje slutnje branila igrati se z močmi, ki jim ni bila kos. Takoj nato jo je pa poslalo sram bojazljivosti.

Marija je položila na Alfredov grob cvetlice in tiho sklenila roke. Tu pod neigibnim borovci je vladala slovesna tišina.

Potem se je Mariji nenadno zazdelo, kakor da bi nekdo zašepetal: »Ljubim te! Morda je sama izdihnila te besede, morda jih je bila sama mislila... Kljub temu se je prestrašila, kakor da bi bile te besede prišle iz groba...«

Marijo je obšla groza. Nien nemir je rasel. Zdelo se ji je, ko da ni več sama. Pri vsakem, še tako rahlem selesu se je združila... Morala je proči, dokler je bil nagon še močan in v njej še močnejši od klica iz onostranstva... Stopila je korak naprej in bi bila skoraj padla. Nekaj jo je grabilo za nogo in jo oviralo, da ni mogla hoditi... Brbljanova veica se ji je bila zaplela okrog gležnja in jo oklepala kakor okovje...

Marija je prestrašeno bežala proti izhodu pokopališča.

Ko je stopila na podnožnik avtomobila, da bi vstopila, se ji je zazdelo, kakor da bi jo nekdo za obeko vlekla nazaj... Zona jo je obšla po hrbtu. Z vsemi močmi se je iztrgala, zaloputnila vrata za seboj in zgrabila za vzvod. Motor je zabnel. Tedaj je Marija zaslišala rahel, sklenetavščum, kakor da bi bil nekdo skočil v voz... Tedaj je avto zdrsel po cesti...

Marijo je zagnila črna senca... iz nje so zrasle roke, zgrabile za krnilo... Marija je zaprla oči. Zavedala se je, da pomeni to konec. Nekaj mrzlega jo je zgrabilo za roke, ki so že izgubile oblast nad krmilom... Naslonila se je nazaj in se ni več branila, kakor da bi bila že davno vedela, da bo tako prišlo...

Nemirni vozač je prevzel krmilo.

Do devetih zvečer je Robert zaman pričakoval svojo ženo.

Po soferji mu je bila sporočila, da se bo kmalu vrnila.

Kmalu po devetih uri je stopil v njegovo stanovanje policijski uradnik. Robert mu je ves razburjen stopil nasproti. Slutil je, da se je nekaj zgodilo.

»Nekaj resnega vam imam povedati,« je dejal uradnik. »Ali ste pripravljeni na najhuje?«

»Govorite — kaj je z mojo ženo?« Robert je prebledel.

»Vaši ženi se je v bližini pokopališča pripetila avtomobilska nesreča. Najbrže je izruba oblast nad krmilom — avto se je prevrnil...«

»Ali je mrtva?« je zajecala Robert.

»Da... Nekaj trigovec, ki se je vračal iz mesta, je pr

50 let na dnu reke

Škrivnost coloradske lokomotive

Tragična življenjska zgodba zblaznelega danskega inženirja

Na neki industrijski razstavi v Kansas-Cityju v Ameriki je bila v veliki muzejski dvorani razstavljena neka stara lokomotiva, ki je iz več vzrokov omembe vredna: prvič ker je kljub svoji svojevrstni konstrukciji prekosila vse rekorde na coloradski železnici, drugič pa zato, ker je peldeset let ležala na dnu reke Colorado, pet metrov globoko zarila v rečni pesek. Na bronasti tabli, ki je stala poleg lokomotive, je bila na kratko opisana fantastična povest tega stroja.

Sanje Oskaria Hansna

Pred peldesetimi leti se je z Danskega preselil v Ameriko inženir Oskar Hansen. Mož se je za trdno namenil, da bo zgradil stroji, ki bo tako močnejši kot popoli, da bo z njim dosegel preobrat v doletenju izdelovanju lokomotiv. Ker je bil zelo babjeveren, je svoji lokomotivi, v katero je zabil vse svoje premoženje, dal številko trinaest. Vendar mu ta številka ni prinesla sreče.

Ko je hotela železniška družba njegovo lokomotivo preizkusiti, Hansen najbrž strojevodji, ki bi bil moral njegov stroj voditi na prvi vožnji, ni mogel dati ločnih navodil. Namesto da bi bil stroj dosegel rekordno hitrost, ni z ničemer prekosil drugih lokomotiv. Ravnatelj železniške družbe so lokomotivo pozneje iz samega usmiljenja kupili.

Vožnja groze

Kmalu se je Oskariu Hansnu zamislil um, domišljal si je, da ga hotelo nalašč uničiti, in je moral naposled celo v norišnico za nekaj časa. Lepega dne se je pa možu posrečilo pogledati iz umobolnice. Ker si je bil medtem pustil rasti brado, ga nihče izmed njegovih prejšnjih znancev ni mogel spoznati.

Posrečilo se mu je priti na železnico, kjer je prav tedaj stala njegova lokomotiva, pripravljena za vožnjo dinamičnega transporta, ki bi ga bilo treba prav previdno peljati.

Zamotana ločitev

Zena nekega dunajskega trgovca je opazila, da posveča njen mož preveč pozornosti vzgojiteljem njenih otrok, in je zato postala nezavestna. Da bi ga preizkusila, se je neke večera, ko je dejal, da bo preživel večer v krogu svojih moških prijateljev, zlagala, da je povabljen na partijo bridgea. V resnici je pa vzgojitelja poslala od doma, sama se je pa preoblekla v njeno obleko.

Tako oblečena je ostala v slabo razsvetljeni vzgojiteljski sobi. Na lepem je pa njen mož izredno zgodaj prišel domov, stopil v sobo — in svojo ženo poljubil.

Zena ga zdaj toži za ločitev zakona, češ da je bil njegov poljub namenjen vzgojiteljem. Mož pa narobe zatiruje, da je svojo ženo, čeprav je bila preoblečena v vzgojitelja, takoj spoznal in jo pač poljubil. Zdaj je vse odvisno od sodnikov razsodbe.

Izkoriščanje sanj

Zdravniki Kerokesov, indijanskega plemena, ki živi v južni Ameriki, nimajo baš lahkega posla, kadar hočejo svojemu pacientu predpisati zdravilo. V prvi vrsti morajo biti namreč poleg zdravnika še dobri prerokovalci iz sanj.

Bržko stopi v ordinacijo indijanski pacient in potoži zdravniku o svoji bolezni, ga podrobno izpraša, kaj se mu je sanjalo približno en mesec nazaj. Pacient, ki se na to vprašanje že vnaprej pripravi, mu potem podrobno opiše vse svoje sanje, zdravnik pa iz njih povzame bolnikovo bolezen in mu na piše za zdravilo primerno zelišče.

Tudi sicer to indijansko plemo izredno verjame v sanje. Če se bo na primer indijancu sanjalo, da si je opeknil prst na roki, je to zanesljivo znamenje, da ga bo lepega dne picila strupena kača, če bo pa sanjal o zlih duhovih, bo verjel, da mu bo umrl eden izmed njegovih najboljših prijateljev.

Ženske hodijo na lov, moški pa spé

Moški člani nekega majhnega indijanskega plemena v južni Ameriki se pač nimajo pritoževati, da se jim slabo godi. Po navadi namreč njih vse delo opravijo njihove žene, oni pa počivajo. Višek lenobe pokažejo ti moški pozimi, Medtem ko njihove žene love divjad, se sami prav po živalko zarijejo v svojevrstne votline in skoraj dan in noč spé, zbuje se samo tedaj, kadar jim žene prinesejo hrano.

3800 let staro drevo je povzročilo nesrečo

V južni Kaliforniji se je odigrala ne navadna nesreča. Ko se je neki farmer peljal s svojo družino skozi gozd, se je nenadno zrušilo na cesto veljansko, več tisoč let staro drevo in po kopalo pod seboj avto s farmerjem in njegovo družino, da so bili vsi na mestu mrtvi.

To 3800 let staro drevo je eno izmed najstarejših dreves na svetu, saj je v svojem dolgem življenju tako rekoč doživljalo ves človeški razvoj in vsa zgodovina človeštva. Njegova starost ni rekla. V Mehiki raste še več dreves, vodnih cipres, ki so to prastaro drevo po starosti še prekosile, stare so namreč že več kot 4000 let.

Prstani za ločene zakonce

Kdor je zaročen, navadno nosi prstan na prstancu leve roke, kdor je pa poročen, nosi obročček tako da spet vsakdo ve, da je poročen. Pred ne-

Hansen je skočil nanjo, premaknil vzvode in tako pogljal stroji, ki ga je v vseh podrobnostih poznal. V nekaj minutah je lokomotiva že z blazno hitrostjo brzela po tirih, za njo so pa ropotali vagoni, naloženi z dinamitom.

Vse osehje coloradske železnice je bilo na nogah. Poslali so za Hansenom drugo lokomotivo, ki je skušala transport dohiteti. Zaman. Lokomotiva številka trinaest je vzdržala hitrost, o kateri je Hansen sanjal, ko jo je gradil, in dosegla rekord.

Čez 50 let

Progovni paznik ob nekem samotnem mostu čez Colorado je pozneje poročal, da je na lepem zaslišal strahovit pok. Ko je šel gledat, kaj se je zgodilo, je našel na prehodu na most ostanke šestih razbitih vagonov. Dinamit je bil najbrže zaradi močnega sunka eksplodiral in razdeljal vagona. A kaj se je zgodilo z lokomotivo in Oskariem Hansnom?

O lokomotivi ni bilo niti sledu. Še tako strašna eksplozija pa ne bi bila mogla stroja uničiti do poslednjega kosčka. Zato so že tedaj domnevali, da je skrivnost Hansnove lokomotive pokopana na dnu Colorada, vendar zadeve niso dalje raziskovali.

Sele čez nekaj let, ko so poglobljali Coloradovo strugo pod usodopolnim mostom, so delavci naleli na dolg železen trup, ki se je bil v rečnem pesku prav dobro ohranil. Z velikim naporom so naposled odkopali iz peska ponesrečeno lokomotivo. V stroju so našli skličen okostnjak — poslednje ostanke zblaznelega Oskaria Hansna.

Po poznejših ugotovitvah so dognali, da je lokomotivo treščila z mostu sila dinamične eksplozije in se je zaradi svoje teže zarila v rečno dno. Načrt Oskariu Hansnu moramo pa povedati, da je bila njegova lokomotiva zgrajena po vseh načelih, ki jih danes pristevamo med najmoderneje pridobitve strojne tehnike.

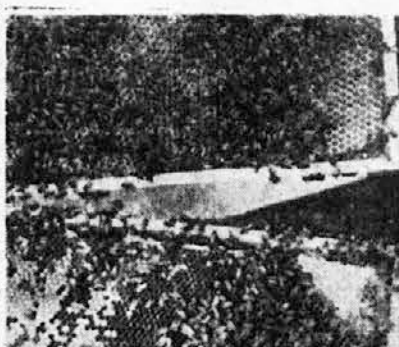
davnim si je pa neki prečkani zlatar v Hollywoodu umislil še prstane za ločence. Te vrste prstani se ločijo od ostalih zaradi srebrne primesi, ki daje prstanu svojevrstno sij, takoj na prvi pogled lahko uganeš, da je njihov lastnik »prost«.

Ta svojevrstna novost se je zanesla že tudi v Pariz in so jo baje Parižanke zelo vesele.

Koliko so stari naočniki?

Stari Rimljani niso uporabljali draguljev samo v okras, temveč tudi kot svojevrstne naočnike, ki seveda danes nimajo niti prav nič podobni. Prvi, ki je v modo upeljal uporabo draguljev za enočnike, je bil cesar Neron. Ta veliki tiran je navadno cirkuske igre gledal skozi precej velik berilij. Seveda so takoj tudi drugi bogati Rimljani pričeli nositi te »enočnike«.

Sele mnogo, mnogo stoletij pozneje so ljudje pričeli nositi naočnike iz brušenega stekla.

Favi con sciami di api neonate. Nella prima cornice, con piccole cellule, sono na'e le api-operate, nella seconda, con cellule alquanto più grandi, sono nati i fuchi. — Satovje s čebelnim zarodom. V prvem okviru z majhnimi stanicami so se zarodile čebele-delavke, v drugem, ki ima nekoliko večje stanice, pa troji

L'uso del veleno d'ape è oggi ben noto nella terapia. In un istituto di Berlino viene abilmente tolto il veleno alle api e poi lavorato per la preparazione di unguenti e di iniezioni che servono a curare i dolori reumatici. La fotografia rappresenta il lavoro d'ordine dell'istituto berlinese ove il veleno d'ape preparato viene versato nelle ampole. — Uporaba čebelnega strupa v zdravilstvu je danes že dobro znana. V berlinskem zavodu za predelovanje čebelnega strupa pa čebelar spretno odvzamejo strup in potem iz njega izdelujejo mazila in injekcije za revmatične. Na sliki vidite delo v laboratoriju berlinskega zavoda, kjer polnijo s predelanim čebelnim strupom ampule

Preveč modrosti

Dr. Hyrtl, dunajski vseučiliški profesor je bil izredno strog pri izpitih. Nekoč je nekemu kandidatu pomolil okostje roke in ga vprašal: »Kaj mi slite, ali je to ženska ali moška roka?« Kandidat ni dolgo premišljeval, temveč je v slepo odgovoril: »Roka je ženska.« Profesor se hitremu odgovoru ni čudil, temveč je učenca dalje izpraševal: »Morda imate prav. Ali mi pa morete povedati, koliko je bila ta žen

ska stara?« Tedaj je kandidat, ne da bi trenutek pomislil, izjavil: »Tako okrog dvajset let ji je bilo.« Zdaj je bilo Hyrtlu dovolj. »Zdaj mi pa povejte še njeno ime, naslov in številko njenega telefona,« je jezno zavpil.

Ali ležejo ptice svoji velikosti primerna jajca?

Pri pticah niti najmanj ne drži pravilo, da bi legle svoji velikosti primerna jajca. Majhne ptice ležejo navadno celo večja jajca, ko njihove večje sorodnice. Nój na primer leže jajca, ki so težka samo 1/60 njegove telesne teže, jerebičina jajca pa tehtajo 1/30 celotne teže jerebičjega telesa. Tudi skoraj vse druge majhne ptice se lahko ponašajo z izredno velikimi jajci.

Ali branje škoduje očem?

Često starši opominjajo svoje otroke, naj ne berejo knjig, češ da si bodo pokvarili oči. Zdravniki so pa ugotovili, da se oči pri branju ne morejo pokvariti, seveda če pazimo, da bremo samo pri dobri svetlobi in ne tisočino pri tem nosu tako rekoč na papir.

Koliko čustvenih izrazov poznajo opice

Po najnovejših ugotovitvah znanih stvenikov znajo opice z nič manj kot s 75 različnimi izrazi pokazati svoja čustva. S temi izrazi kažejo svoj strah, veselje, jezo, nevoščljivost, lakoto, utrujenost in ljubezen.

Skromen pisatelj

V pariških starinah so prav dobro poznali čudaškega jurista in filologa Catharina, ki je od časa do časa spisal tudi kakšno knjugo. Ker pa knjige niso bile prvovrstne in jih ni mogel nikjer prodati, je hodil v starine, nekaj časa brskal po starih knjigah, potem pa tako, da ga nihče ni opazil, položil med ne kakšno svojo knjugo. Tako je dosegel, da je njegovo štivo prišlo med ljudi, čeprav zato ni dobil niti pare.

Ali že veste...

Neke vrste plamenici, ki žive v Južni Ameriki, se v trenutku nevarnosti vržejo na tla, malejo z glavo in sikačo kakor kače. Napadalec se tega njihovega početja navadno prestraši in zbeži.

V Hartwigu v Ameriki je sodnik neko dekle obsodil za sokrivično nesrečo, ker ni dopustila, da bi jo vozač med vožnjo poljubil in je tako zakrivila nezgodo.

Večina živali, ki žive po drevju, pleza zadenski po debelu navzdol, samo veverica se tega pravila ne drži in pleza z glavo naprej.

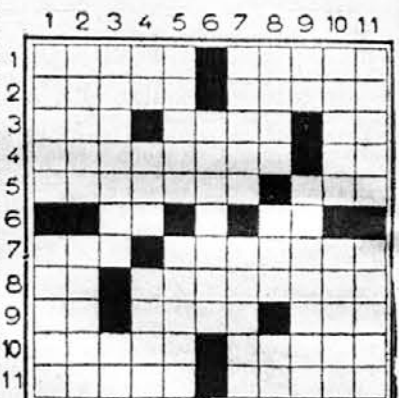
Mehiški indijanci pijejo kakao z medom in nekimi posebnimi rastlinami. Te pijače pa ne skuhajo, temveč jo pijejo kar mrzlo.

Stari Rimljani so brali in pisali v leže. Trdili so, da ta lega dobro vpliva na možgane.

Mački so zmerom samo eno- ali dvo- barvni, samice pa pogosto tudi trobarvne.

UGANKE

Križanka

Vodoravno: 1. Češki glasbenik; delobleke. 2. Država v USA (brez zadnje črke); estonsko mesto. 3. Polvelemesta, tako pa tudi pravijo plačilu; pritok Severnega morja; grška črka. 4. Važno rusko mesto; in (latinsko). 5. Radikalni del husitov; ruska reka. 6. Medmet; 1500 z rimskimi številkami. 7. Glas; ljudozerec. 8. Zlato (fr.); verni spremljevalci (tukaj). 9. Panj (brez zadnje črke); zločin; svinji ni treba tega posebej veleovati. 10. Del posteljnine; japonsko mesto. 11. znana francoska trdnjava; sorodnik.

Navpično: 1. Debel; franc. mesto ob Loiri. 2. Prijeten vonj, duh (tukaj); vas in izletna točka blizu Ljubljane. 3. Leniv; del telesa. 4. Kraj blizu Ljubljane; tolšča; ni niti mokra, ne debela. 5. Bajesloven grški pesnik; rudnina. 6. Glasben izraz za oduševljeno. 7. Drevo; rimski cesar. 8. Sijaj; ljubeč, nežen, usmiljen; povratni zaimek. 9. Medmet neugodja; oni, ki prebira, razločuje. 10. Češki pisatelj (1890—1938); grški polotok. 11. Izbranci, cvet družbe (tukaj); požiralnik, odtok, ponikovalnik, žleb.

ČRKOVNICA

E Z E N E O D P
N N O M S P O R
S E G O J E T I
K V O R E L I Z
E A N K N H C N
S O M S R I N A

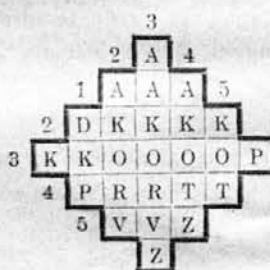
Poiščite koristen nauk o ženskah.

ZLOGOVNICA

Al, er, i, ko, len, vo.
Pa, jak, na, nep, nje, zel.

Sestavi dvožložne besede tako, da vzameš po en zlog iz prve in druge vrste. Začetne in končne črke od zgoraj navzdol sestavljajo ime kraške planine.

ČAROBEN LIK

1. pojem iz geometrije,
2. ruski konjenik,
3. izraz pozornosti, spoštovanja,
4. igra s kvartami,
5. vprašalni zaimek.

ŠTIRI GLAVE

Če hočeš do rešitve prave, poišči trup in štiri glave: s prvo hodi obrtnik; želodec naših oskrbnik; težak je, hodi tja v dobrovo, s snovjo nas neko oskrbuje, tudi tega s tretjo glavo, da jo dalje oblikuje; četrti družba ta ni v čast, saj gre za moč ji in oblast.

ČAROBEN KVADRAT

vodoravno in navpično:

1	2	3	4	5					
1	a	a	a	a	a	1. velika nesreča,			
2	a	e	e	e	e	2. glasbeno delo,			
3	n	n	o	o	p	3. pelisko delo,			
4	p	r	r	r	r	4. bojišče,			
5	t	v	v	z	z	5. ravnina.			

Rešitev ugank iz prejšnje številke

Križanka: vodoravno: 1. grošularit. 2. ortoped. ar. 3. s. r. Novi 4. Pucerna. k. l. 5. la. pravi. 6. dve. ataman. 7. Anker. tara. 8. re. tica. It. 9. stre. pagat. 10. teorja. 11. kad. mija. — navpično: 1. gosposdarstvo. 2. rrrr. 3. vnetje. 8. ot. elektroni. 4. sonda. Eier. 5. upor. Arc. lka. 6. Levantia) ap. 7. Ad. gr. 8. aia. 9. anaigami. 9. la. kvarta. n. 10. tla. lina. Tajp.

Zlogovnica: 1. Odesa. 2. Jutro. 3. Abncll. 4. biser. 5. osepali. 6. Učka. 7. ledvice. 8. oves. 9. Bema. 10. Udine. 11. Andora. 12. Kolpa. 13. opoda. 14. gospa. 15. apor. 16. poklon. 17. glina. 18. Onje'n. 19. metla. 20. preja. 21. rebus. 22. ocha. 23. antena. 24. Liszt. 25. ocean. 26. pelin. — Duh isce vedno popolne resnice srce pa vedno uobolno ljubezni

ARIF IŠČE SREČO

PRİPOVEDUJE IN RIŠE HOTIMIR V. GORĄSD

"IZROČIM TI GA SE ENKRAT, VENDAR DAŠI NANJI NOSI GA VEDNO S SEBOJ!"

"NE ISKRAJAJ GA, SAKAJ SREČA JE ODOTEČA..." TO REKŠI SE JE POSLOVIL OD NJEGA

TAKO JE ARIF SPET ODŠEL ZA SREČO.

PREMODIL JE DUSTINJE IN GOSDOVE...

OSHE'SOTESKE, HRIBE IN NEOBLJUDENE KRAJE.

NEKOČ GA JE SRE PREHITELA NOČ.

POISKAL SI JE PRIMERNO TABORIŠČE IN SANJAL O VELIKI SREČI

NITI SLUTIL NI, DA SO GA OPASILI NEVARNI RASBOJNIKI.

KAR NA KRAJKO SO OPRAVILI S NJIM.

Nekaj trenutkov je stal kakor vko-
pan, nato je pa njegova desnica po-
iskala drobno glavico s kratkimi ko-
dri, ki so se stresali ob slehernem
njemem vzdihu.

»Jokate?« je vprašal z novo, dotlej
neznano nežnostjo. »Oh, ljubljena
moja, odpustite mi! Ne bi vas bil
smel prisiliti, upoštevati bi bil moral
vaše pomisleke! Prišel sem vam, da se
bom poboljšal in da ne bom nikoli,
nikoli več zahteval od vas dokazov
ljubezni, dokler ne bova javno raz-
glasila najine zaroke! Moja mala pri-
ateljica boste, moja vedra tovariška,
bolniška sestra, svetovalka in sode-
lavka! S svojo drobno in čvrsto ro-
čico mi boste pomagali, da se bom
vzpnejal po novi poti vse višje in
višje...«

Janina je tedaj trepetaje prišla
Marcela za roko. Njegove ljubeče be-
sede so jo pomirile in sladko pre-
vedle.

»Miki,« je zašepetala, »Miki, zme-
rom me boste našli ob sebi, do mo-
jega poslednjega diha. Moje življenje
je vaše! Zvesta in dobra prijateljica
vam bom. Poročila se bom z vami,
ali se pa sploh ne bom poročila! Ven-
dar moram dobiti to dovoljenje... Do-
tlej bova morala potpeti!«

»Obljubljam vam, da bom čakal z
vami!« je odgovoril Marcel in stisnil
njeno drobno roko.

Njegove besede so zvenele v tišini
kakor slovesna prisega.

IV

Janina je umrla!

Še večkrat sta Marcel in Janina
odhajala na ta dolgi izprehod proti
soteski, ker je očito zelo blazilno
vplival na razvrzane živce mladega
moža.

Po tistem razgovoru, ki je njun
odnos nekoliko razčistil, se je poču-
tila Janina vsa olajšana. Bila je pre-
pričana, da Marcel pač ne sluti, da ni
Elina, hkrati je pa čutila, da je
prav ravnila, ko je dovolila, da jo je
poljubil. In razen tega je sveto ver-
jela Marcelovim besedam, da bo z
novimi dokazi ljubezni počakal, dok-
ler ne dobita očetovega dovoljenja.

Marcel je držal besedo. Bil je si-
cer prav tako ali še bolj pozoren in
ljubezniv, toda nikoli več njegova
pozornost ni postala osebna. Zdelo se
je, da se je tudi on sam odkrival ne-
kega nemira, ki ga je vse dotlej mu-
čilo in trpilo. Vendar je med pogovo-
rom z njim še zmerom kdaj pa kdaj
opazila na njegovem obrazu izraz
presenečenja in željo, da bi izvedel
več, kakor ve in kakor mu povedo...
Večkrat jo je tudi vprašal, kako se
ji je posrečilo dobiti od očeta dovo-
ljenje, da odpotuje z njim na jug.
Janina se je odgovorila na to vpraša-
nje dolgo spretno izogibala, toda le-
pega dne se je odločila in mu pove-
dala:

»Poslušajte, Marcel... nisem vam si-
cer hotela še povedati, toda ker me
večkrat vprašujete, vam moram pri-
znati, da sem se resno sprla s svojo
družino. Da, vsi razen Gastona, so mi
brani, da bi izpolnila svojo dolž-
nost! In tako... tako sem prekinila
vse vezi z njimi!«

»Ali je to mogoče?« je prestrašeno
vprašal.

»Da,« je resno odgovorila. »Naj-
brže se nikoli več ne bom vrnila do-
mov.«

Bil je topel, mil večer. Sedela sta
na terasi ob skodelici črne kave, ka-
kor tedaj pred letom dni, samo, da
tokrat babica ni dremala poleg njiju
v naslanjaču, temveč je ostala v sobi.
Janinine besede so odmevale v nočni
tišini.

»Nikoli se ne boste vrnili v gruča-
no?« je presenečeno vzkliknil mladi
inženir. »Zaradi mene se nameravate
odpovedati življenju, ki ste ga tako
ljubili, posestvi, kjer so živeli vaši
ponosni predniki, ljubljene družine...«

»Sčemo jo je, da bi mu hudomuš-
no odgovorila: »Saj je skoraj nikoli
nisem videla,« toda pravi čas se je
ugriznila v jezik in molčala.

Iz otroških ust

»Ali te ni sram,« se hučuje teta,
»že spet si obsedel v razredu!«
»Zakaj naj bi me bilo sram?« se
začudi Francek. »Saj je očka tudi o
tebi dejal, da si obsedela, pa se prav
nič ne sramuješ.«

Tudi brez psa gre

»Ali ste stajala psa prodali?«
»Da. Premalo denarja imam, da bi
še njega redil.«
»Kako pa zdaj odganjate tačove?«
»Kadar koli zaslišiva z ženo kaj
smiljivega, pričneva lajati.«

Nesramno

»Včeraj sem srečal na cesti tvojo
čeno, pa me ni spoznala.«
»Vem, mi je povedala.«

Razlika

»Moja žena je angel.«
»Moja pa še živi.«

V šoli

Učitelj: »Tonček, povej mi dokaz za
to, da je zemlja okrogla.«
Učenec: »Globus, gospod učitelj!«

Pri vedeževalki

»Spoznali ste boste z nekim bogatim
gospodom, zaljublili se boste vanj in se
poročili.«
»Ali mi morete še povedati, kaj bo
k temu porekel moj mož?«

Olajšujoče okoliščine

Mlad tat pride pred sodišče. Ker je
njegova krivda dokazana, ga sodnik
obsodi na tri leta ječe, potem ga pa
vpraša, ali lahko navede kakšne olaj-
šujoče okoliščine.

»Prosim, gospod sodnik,« pravi tat, »
upoštevajte, da sem šele začelnik.«

Nepotreben trud

»Zakaj se prav za prav učiš boksa-
na, Ančka?« Saj vendar zmerom pra-
viš, da se ne boš poročila.«

NOVA ZARJA

LJUBEZENSKI
ROMAN

»Ne, ne samo zaradi vas, Marcel,«
ga je pomirila. »Zaradi njih in za-
radi njihovega pojmovanja dolžnosti
in časti, ki je drugačno od mojega.
Moji ljudje imajo kaj čudne nazore
o sreči in časti mladega dekleta...«

»Da, vselej se ta dva pojma pač ne
ujemata,« je zamišljeno odgovoril
Marcel.

»Res je,« je iskreno priznala. »To-
da na vsakem razpotju se moramo
pač odločiti za eno pot, tudi če je še
tako težavna in strma...«

»Ali veste, da je strašno zame, kar
ste mi povedali?« jo je vznemirjen
vprašal.

»Zakaj?« je vzkliknila Janina, sku-
šajoč obrniti pogovor na smešno
stran. »Ali vam je bilo toliko do te-
ga, da igrate srečnega zeta naše ča-
stljive družine?«

Zmignil je z rameni, kakor da bi
se hotel orestiti težkega bremena.

»Sirotica mala, le pomislite, kaj vse
vam bom moral nadomestiti... Rodni
kraj, družino, dom... Precej težka na-
loga za pohabljenca, kakor sem jaz!
Kako vam bom mogel nadomestiti to-
liko sreče, toliko ljubezni, toliko
udobja?«

Janina ga je skoraj strogo preki-
nila.

»Ne bojte se! Prav nič v tem do-
mu me ne more več veseliti ali zaba-
vati! Edino veselje doživljam ob vaši
strani, Marcel! In edina ljubezen, ki

»Nikoli več mi ne govorite o Jani-
ni, nikoli več,« je ponovila resno.
Nikoli več ne omenjajte njenega ime-
na tukaj, v tej okolici!«

»In zakaj ne?« je začudeno vpra-
šal.

»Ker je umrla!«

»Umrla?« je ponovil s komaj sli-
nim glasom. »Pravite, da je umrla?«

V mraku Janina ni mogla videti
njegovega obraza, ni mogla opaziti,
kako je na njem zatrepetal izraz
dvoma in nejevolnosti.

»Da,« je odločno ponovila to po-
trebno laž, ki se je že zdavnaj bila
odločila zanjo. »Prosim vas, prihru-
nite mi podrobnosti! Težko bi vam
odgovarjala. Bila je hudo bolna, ka-
kor sami veste. Zdal je vse končano!
Janine ni več!«

Te tri besede so odjeknile med nji-
ma kakor mrtvaški zvon, saj je Jani-
ni nežni glasček prevevala žalost.
Žalost za njeno izgubljeno mladostjo,
za vsemi upi, za vsemi nežnimi sa-
njami, ki jih je še kot prava Janina
pletla okrog tega moža, ki ga je lu-
bila najbolj na svetu.

Po nekaj trenutkih molka je izpre-
govoril Marcel. Zdal je bil njegov
glas poln tihega miru.

»Umrla?« je spet ponovil. »Čudno,
toda tega kar ne morem verjeti! In
danes se mi zdi vaš glas bolj kakor
kdaj koli podoben njenemu, tako da
mi je, kakor da naju veže z ono-
stranstvom...«

Janina se prestrašila, ali se ni kaj
izdala. Zato je molčala, da bi je glas
še bolj ne izdal. Marcel je pletel svo-
jo misel dalje:

»Odslej se mi bo zdelo, da živi ona
v našem glasu!«

Od tistega večera ni nikoli več go-
voril o Janini.

Odnos med Janino in Marcelom je
postajal res čedalje bolj pristrčen, te-
variški, skoraj bratski. Janina mu je
vsak dan prebrala naloge, ki jih je
dobivala z dopisne šole, kjer se je
učila tehničnega znanja, da bi po-
neje Marcelu lahko pomagala pri de-
lu. Mladi inženir jo je z zanimanjem
poslušal in se kdaj pa kdaj odkrito
začudil:

»Pravi talent ste, Elina! Izredno
hitro napredujete, Nikoli ne bi mi-
slil, da se utegne ženska zanimati za
te stvari...«

Janina se je nasmehnila.

»Koliko deklet se posveča temu št-
diju in dosega izvrstne uspehe... vse
večje kakor jaz!«

»Res je,« je odkrito priznal, »toda
jaz si vas nisem predstavljal takšne.
Mislim, da ste čisto drugačni. Vsak
dan mi torej prinaša nova pre-
senečenja!«

Janina se je zdrnila. S strahom
v srcu ga je vprašala:

»Morda sem vas razočarala?«

»Oh,« se je zmedel Marcel. »Vsak
trenutek vas ljubim bolj in globlje.
Moja ljubezen je postala resnejša,
boljša...«

»O,« je zamišljeno odgovorila Jani-
na.

Zavedala se je, da v tej ljubezni
vsaj en del pripada samo njej in da
ga nikomur ne jemlje. Ta del si je
osvojila s svojo potrpežljivostjo, svo-
jo krotko, poduhovljeno ljubeznijo.
Toda na dnu srca je morala priznati,
da bi ji bilo ljubše, če bi jo Marcel
ljubil na oni drugi, primitivnejši na-
čin, kakor je ljubil njeno sestro. Te-
daj bi vsaj vedela, da jo ljubi vso,
prav takšno, kakršna je.

Toda ali je mogla zahtevati takšno
ljubezen ona, ki jo je Marcel v res-
nici sovražil in preziral? Ali je smela
ona, Janina, pričakovati česa več? In

čisto tiho, samo zase, je zašepetala
resnico, ki je ubijala sleherni up:
»Janina je umrla!«

VII

O, sole mio!

»Torej?« je vznemirjeno vprašala
Janina, ko je Paul Bonheur stopil iz
zdravniške posvetovalnice, kjer je bil
slavni specialist pravkar preiskal
Marcela.

Mladi zdravnik je odmahnil z ro-
ko, hkrati besno in obunano. Stopil
je bliže k Janini in ji tiho, da ga v
sosedni sobi ne bi slišal Marcel, za-
šepetal:

»Nobenega upanja ni več!«

»Oh,« je vzkliknila Janina in za-
prla oči.

Paul je stopil bliže, se sklonil čisto
k njej in ji položil desnico na ramo:
»Ali ste zdaj srečni?« jo je vpra-
šal z zadrževano jezo.

Najlepše darilo za Velika noč sta knjigi:

Svelovno znane

»PRAVLJICE«

Božene Nemceve, katerih II. del je
pravkar izšel v »Slovenčevih knjižnicah«

in prekrasen planinski roman

»PILATUS«

spisal Federer.

Prepričani smo, da bo lepota opisov
življenja v švicarskih planinah pre-
vzela vsakega, ki ljubi naravo.

Knjigi dobite broširani ali vezani po
vseh knjižarnah in trafikah.

V kratkem bo izšel Levstikov

»Martin Krpan«

s 56 slikami v enostavnejši in biblio-
filski izdaji.

Dvignila je glavo in ga hladno po-
gledala. Njen obraz je bil blede in
ves droban.

»Oh, kako morete kaj takšnega re-
či? Prepovedujem vam, da bi tako
govorili!«

»Prepovedujete mi, da bi na glas
povedal tisto, kar vi na skrivaj mi-
slite! Mislite, da Bog ve, kaj dela,
ko vam dovoljuje, da uživate bedne
sadle svoje junaškega žrtvova-
nja!«

»In kakšni so ti sadovi?« je z muko
vprašala.

»Marcelova bližina, njegovo otro-
ško zaupanje, njegova nežnost, nje-
ga hvaležnost, da in nekakšen odsev
ljubezni, ki vam zdaj najbrže ni več
tako zoprna kakor prve dni...«

Pobesila je glavo, kakor da bi bila
res kriva.

»Prav imate,« je zašepetala. »Pra-
vite, da sem srečna. Srečna! O, pri-
jatelj, to je bedna sreča, ki bi jo
marsikatero dekle zavrnilo. Zame je
pa še zmerom edina sreča, ki mi jo
more nakloniti življenje. Toda prise-
žem vam, če bi poznala način, kako
bi Marcelu vrnila vid, bi se takoj od-
povedala tej sreči in bi poiskala ta
način, tudi če bi morala pol sveta po
kolenih obromati!«

Zagledal se je vanjo z dolgim, pro-
nicavim pogledom.

»To pomeni, da ste vsekako boljši
od mene, Janina!«

»Ne,« je ognjevit odgovorila, »sa-
mo ljubim bolj, kakor je dovoljeno
ljubiti.«

Hotel je nekaj živo odgovoriti, te-
daj pa so se odprla vrata in specia-
list je pod roko pripeljal Marcela. Na
prvi pogled je ugotovil, da je Paul
že povedal bolnikovi zaročenki vso
grenko resnico. V zadregi je razširil
roke in toplo vzkliknil:

»Zdal je čas, da vam vrnem svo-
bodo, če se nameravate vrniti h ko-
silu v Juanski zaliv. Kako dolgo ste
vozili semkaj, Bonheur?«

In medtem, ko sta se zdravnik po-
menkovala o nepomembnih stvareh,
da bi premostila mučno tišino, je
Marcel pristopil k Janini in jo tiho
vprašal:

»Ali veste?«

»Kaj bi vedela?« je vprašala Ja-
nina.

»Tisto, kar sem primoral zdravni-
ka, da mi je priznal.«

Tedaj je razumela, da ve Marcel
vse, in odgovorila je iskreno:

»Da, Marcel, vem. Vendar sem to
vedela že od prvega trenutka, toda
tudi zdaj še nisem izgubila upanja...«

»Kljub vsemu?« je presenečeno
vzkliknil.

»Marcel, mlada sva. In zato sme-
va upati, kljub vsemu! Jaz se zmerom
upam. Ne zase! O, ne zase, mene
nobeno drugo življenje ne bi moglo
tako osrečiti! Samo za vas, Marcel!
Upam...«

Ni dogovorila, ker sta se pribli-
žala zdravniku. Marcel ji je samo
krepko stisnil desnico. In v tem za-
upnem, toplem stisku roke je bila
zanjo res vsa sreča tega sveta...
Stala sta drug tik drugega, oba
resna in dostojanstvena. Slavni spe-
cialist je bil varen takšnih in po-
dobnih nesreč, toda le redkokdaj je
videl bolnika, ki bi se znal tako ob-
vladovati in tako ponosno nositi uda-
ree usode. In občudovalno je zašep-
tal svojemu tovarišu:

»Uboga otroka!«

»Oh,« je skoraj vnemarno in trško
vzkliknil Paul Bonheur, »morda pa
nista tako uboga!«

Zavedal se je, da bi žrtvoval celo
luč svojih oči, če bi smel biti na Mar-
celovem mestu...
»Ali naj res kar obrnem in peljem
v Juan? Danes sem si privoščil do-
pust, saj nimam nobenega važnega
dela. Ali se ne bi vrnil šele proti
večeru čez Monte-Carlo, zdajle bi se
pa potegnili v Menton? Čudoviti dan
je danes...«

S pogledom je prosil Janino naj
pritrudi, toda ta se je vseeno obrnila
k Marcelu in ga nežno vprašala:

»Kaj pravite vi k Paulovemu pred-
logu, Marcel?«

»O, prav rad pristanim, to vas bo
vsaj nekoliko razvedrilo!«

»Hvala za poklon,« je polglasno za-
mrmral Paul Bonheur in srdito po-
gledal svojo prijateljico iz otroških
let.

Marcel je nagonsko obrnil glavo,
kakor da bi hotel skozi svoje slepe
veke videti nasmeške na Paulovem
obrazu ob teh besedah. Janina je vi-
dela, kako se je njegovo čelo na le-
pem zmrčilo, zato je vsa nemirna
hitro vskočila v razgovor.

»Res ljubeznivo, Paul, da ste nas
povabili na tako lep izlet! Prepričana
sem, da je tudi Marcel zadovoljen.
Vozite kakor nori — oprostite pri-
meru — toda jaz imam rada takšno
vožnjo, ko mi veter pihlja v obraz
in mrši lase. Morda bo prav ta
vožnja bnila v najinem prijatelju
prijetne spomine...«

(Dolje prihodnjice)

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti
obleke, klobuke itd. Skrobi in
avetololika srajce, ovratnike, za-
pešnice itd. Pere, suši, munga
in lika domače perilo. Parno
čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
L J U B I J A N A

jo hvaležno sprejemam, je vaša in
babica!«

»Dosljej nisem vedel, da imate tako
radi staro gospo de Bergerjevo, in da
ste tudi vi njej tako pri srcu. Mislim
sem, da ima rajši druge vnuke, po-
sebnost Janino...«

»Res je, nekaj časa se je tudi meni
zdelo, da ima rajši Janino, toda to je
bilo le zato, ker sva se tako redko-
kdaj videli in sva se nekoliko odtujili.
Vendar bom zdaj skušala vse to po-
praviti in se ne bom več ločila od
nje! Ona je edini član naše družine,
ki sem mu vdana z dušo in srcem...«

»Toda kaj pravi k tej izpremembi
vaša sestra?« je zdajci presečno
vprašal Marcel.

Zmehčana in neodločna je ponovila:
»Moja sestra?«

»Ali je možno, da se vam je posta-
vila po robu? Ali vam je tudi ona
skušala prepričati...?«

»Molčite!« je vzkliknila Janina.

Slutila je, da je nameraval Marcel
še dalje govoriti o njej, toda čutila
je, da tega zdaj ne bi prenesela. Da,
vedela je, kakšno je njegovo mnenje
o njej od tiste noči, ko ji je zalubil
obraz: »Zaničujem vas, gospodična!«
Oh, ta večer pač ni imela moči, da
bi ga poslušala, kako prezirljivo go-
vori o njej, zdaj, ko je prešla že to-
liko njegovih nežnosti, namenjenih
Elini... Ne, ne, molčati mora za vsako
ceno!

»Prosim vas, molčite,« je nekoliko
mirneje ponovila. »Ne bi mogla po-
slušati vaših besed!«

»Zakaj vendar...?« je presenečeno
vprašal. »Mislim sem...«

HUMOR ANEKDOTE

Najboljši pripomoček

Dva prijatelja medicinske se pogovar-
jata, kako se borita proti nalezljivim
bolezinam.

»Kako se ubranis baciлов?« vpraša
prvi.

»Pred vsako uporabo prekuham vo-
do.«

»In potem?«

»Potem jo še steriliziram.«

»Pametno. Kaj pa nato storiš?«

»Grem v gostilno in pijem pivo.«

Solska učnost

Peter se uči slovnice. Pretekli, seda-
nji, prihodnji čas — same težke reči.
Pa vpraša svojo mater:

»Mamica, kakšen čas je to: »Oče
kvarta?«

»Izgubljen!« odgovori žalostno mati.

Utemeljena predznost

Sodnik: »Kako ste se drznili na po-
kopališču ukrasti kolo?«

Obtoženec: »Mislim sem, da je last-
nik kolesa umrl.«

Ne zadostuje

Bolnik: Vaš večni dolžnik ostanem,
če me ozdravite, gospod doktor.
Zdravnik: »Zal, to ne gre. Zdravim
samo proti takojšnjemu plačilu.«

Samomorilec

»Za božjo voljo, kaj pa delate?«
»Obesil se bom.«
»Potem si morate vrv zadržniti okrog
vratu.«
»Sem že poizkusil, pa mi je primanj-
kovalo zraka.«

Oprezno

Sodnik: »Ali poznate gospoda Peter-
šilčka?«

Obtoženec: »Sveda ga poznam, saj
je deset let vsak večer skupaj kvar

ALI SE ZNATE IGRATI?

Danes sem storila nekaj, česar že dolgo nisem delala. Igrala sem se. Ne mislite, da sem se igrala tenis, ping-pong ali da sem morda kvarala, igrala nisem nobene igre z določenimi pravili, kjer bi utegnili dobiti ali izgubiti. Igrale smo se — jaz in moje tovarišice — kakor smo se igrale pred mnogimi, mnogimi leti kot majhne deklice, neustrašljivo in vneto. Tedaj smo oblačile in slačile naše potolčene, ljubljene lutke, jim vezale v žimaste lase vsak dan drugobavno pentljo in bile vse zaljubljene v njihove pisane oblečke...

In zdaj se nehoti vprašujem: zakaj se ženske, brž ko odrastejo, odvadijo igranja? Moškega lahko vsak čas vidiš klečati na prašnih tleh, kadar gre za popravilo otroškega avtomobilčka, ki nima teči, ali kadar velja izmeriti razdaljo med dvema krogelama pri balincaju. Moški se znajo igrati s pravo otroško resnostjo in vneto. In če nimajo ne žoge, ne krogele, ne kakšne druge igrače, si jo izmislijo in se igrajo zadovoljno, verno in skoraj pobožno. Zato se znajo očeti toliko boljše igrati z otroki kakor matere. Me ženske se pa nikoli z dušo in srcem ne pridružimo igri svojih otrok, ali kvečjemu zelo površno, toda to tudi ni več igranje.

Morda smo se igranju odvadile iz želje, da bi bile moškimi enakovredne. Dobro vemo, da nam moški očitalo, da smo duševno manjvredne od njih. In zato skušamo z vsemi mogočimi pripomočki dokazati nasprotno. Igranje se nam zdi povrnitev v otroškost. Torej smo zbrale pisane pentlje, ki so nam bile nekoč v tolikšno veselje, in jih shranile v zaprti škafli čisto zadaj v omari. In pričele smo čitati knjige in se učeno pogovarjati o njih...

Če bi spet kdaj šinilo v nas, da bi se rade igrale s pisanimi trakovi, bi to škodovalo našemu ugledu, predvsem ugledu med nami, ženskami, ker me ženske gledamo druga drugo na prste. Postale smo izobražene, načitane, bistroumne, toda igrati se ne znamo več.

Ali pa ni neznanje nečesa, kar si še kot otrok instinktivno tako dobro znal, hiba? Kako rade se nasmihamo ob pogledu na naše otroke in može, ki se igrajo, češ da so otročji. In pri tem pozabljamo, da smo izgubile z darom igranja tudi dober del smisla za humor, da smo postale neprijetno resne, krčevite in suhoparne.

Kot nadomestek za pisane pentlje in živobarvne oblečke smo si izmislile modo. In ker je vsaka reakcija ponavadi prehuda, v modji ženske tako rade pretiravajo. V začaranem krogu se vračajo do njegovega izhodišča: ker se nečemu igrati, da bi se ne zdele otročje, se gredo modo, pretiravajo in se zde moškimi — otročje.

Tako rada bi, da bi se znale igrati, pristrano, nepristransko in brez strahu za svoje dostojanstvo! Osrečile boste svojo družino! Mož vam bo prav rad odpustil, če ne boste vedeli podrobnosti o najnovejši slikarski razstavi, samo če boste znali od srca deliti njegovo veselje pri preprosti igri ob sončnem nedeljskem popoldnevu. In otroci! V njih očeh boste čez noč našli, najbolj modra in najboljša mama, če jih boste častno premagali v igri, ki so nanjo posebno ponosni.

Ne delajmo se pametnejše, kakor smemo biti. Zaupajmo vase in ne iščimo umetnih pripomočkov, da bi se zdele našim bližnjim modrejše, kakor smo v resnici.

S.

NAS NAGRADNI NATECAJ

Kotiček za praktične gospodinje

Za vsak prispevek objavljen v tej rubriki plačamo 10 lir.

3 jedi iz enega lonca

V slani vodi kuhaj krompir v kosih. Ko voda zavre, daj na vrh očisto spinačo in pust, da se krompir in spinača skupaj kuhata. Mehko spinačo poberi iz kroga. Na kuhan krompir vsaj 1 zajemalko enotne moke, kuhaj še 10 minut, odliji krompir in zmešaj žgance. Na juho, ki si jo oddila, za kuhaj riž ali rezance, dodaj jušno kocko, žlico paradižnikove meze in kuhaj, dokler ne postane riž mehak. Na ta način dobiš iz enega lonca celo kosilo: polnovitaminsko juho, krompirjeve žgance in spinačo, ki jo izgotoviš v posebni kozici.

V. P., Ljubljana

Dobro krepilo za bledične

Vzem 5 pesti opranega, širokolistnega tropleca s koreninami vred, 2 pesti pričke, ki jo lahko kupiš na trgu. Prička je najboljša natrgana v aprilu. Vzem korenine in liste. Dodaj še 1 pest brinovih jagod. Na vse to vliji toliko vode, da je pokrito, kuhaj 1 uro in ocedej. Na 1 liter soka prideni 1/4 kile sladkorja, še enkrat prevri in nalij v steklenice. Steklenice najprej oplakni z alkoholom, da se sok ne pokvari.

Odrasli popijejo kozareček tega zdravilnega in krepilnega soka zjutraj na tešče in zvečer, preden ležijo spat.

M. G., Ljubljana

Ponarejena goveja juha

V loncu mrzle vode daj korenček, kolerabico, 1 paradižnik ali žlico paradižnikove meze, kosček čebule, strok česna, lavorjev list in pust, da počasi vre približno dve uri. V kozici zarumeni na žlici masti pest drobno sesekljane čebule, prideni riž in ga praži. Prilivaj ga z juho, ki si jo skuhal iz zelenjave. Ko je riž mehak, ga daj na krožnike in ga prelji s ponarejeno govejo juho.

A. K., Ljubljana

Za v kruhovo košarico

1/2 kile moke, 1 žlica masla, 2 do 3 kuhane in nastrgane krompirje, 2 do 3 deke kvasa zamešaj v precej trdo testo. Pusti ga vzhajati približno štiri ure. Iz testa naredi štrčke, žemlice, rogljičke in podobno. Pusti jih vzhajati še četrt ure, pomaži z rumenilom in potresi s soljo, kumino ali pa — če imaš — lahko tudi z makom. Tako dobiš slaničke ali pa makove štrčke, s katerimi lahko postrežeš gostom ob praznikih.

L. S., Ljubljana

Za vsak prispevek, objavljen v »Kotičku za praktične gospodinje«, plačamo 10 lir. Denar lahko dvigneš takoj po objavi v naši upravi. Po pošti pošiljamo šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil. — Prispevke naslovite na Uredništvo »Družinskega tednika«, Kotiček za praktične gospodinje, Ljubljana, Poštni predal 253.

DROBNE IN NOVE

Zepne robe lahko zlikamo tudi brez likalnika. Posebno pripravno je to likanje za poplavanje. Oprane, mokre robe prilopimo na ploščice v kopalnici ali pa na šipo v oknu. Robe mora biti dobro napet. Ko se robci prično čez nekaj ur vihati, so suhi.

Ko jih zložimo, so tako lepo polikani in sveži, kakor če bi jih poskrbili.

Če odkrijete, da vam je pod nosom pričel rasti mah, in so počnale nebricne dlačice na nosu ali bradi, nikar takoj ne primite za škarje niti za pinčeto. Potpečljivo jih belite z vodikovim peroksidom, tako dolgo, da bodo dlačice ponokale in končno izginile.

Bele volnene in flanelaste stvari se veliko bolje operejo, če vodi ali milnici, v katero jih namočimo, dodamo nekoliko salmijaka.

Pomanjkanje usnja je čedalje večje. Iznajdljivi in sretni ljudje so izdelali namesto dragih usnjenih torbic, torbice iz baršuna, ripsa in podobnega blaga. Zelo lepa je popoldanska in večerna torbica iz črnega baršuna, povezana z zlatom, h kateri oblečemo tudi baršunaste rokavice vezene v istem vzorcu. Iz ripsa sestijemo močno športno torbico za vsak dan, ki jo obšijemo z usnjem. Tudi ročaje naredimo iz usnja, da je močnejša.

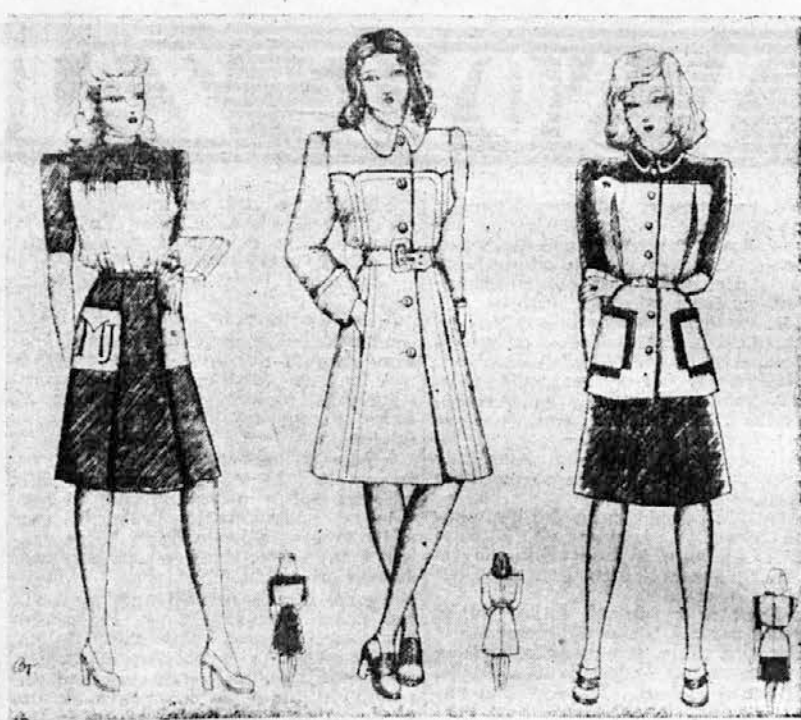
Ako rana hudo krvavi, prevežimo mesto nad rano z močnim frakom ali obvezo, na rano samo pa položimo zmes moke in soli. Tudi vrela voda hitro zaustavi kri. Če rana od zoba premočno krvavi, jo zamažimo z valto, namočeno v raztopini vode in galuna.

Vsak teden po eno uro

Vsak teden ena ura nam je dovolj, da imamo omaro za obleke prav tako negovano kakor obraz. Dovolj je, da obleke, plašč, klobuki in rokavice ne ležijo okoli kakor izgubljene sroče, ampak kakor stvari, ki jih obdajamo z vsem spoštovanjem. Ali ni to zelo potrebno in važno? Ali nista čist ovrtnik in par celih nogavic več

Pozdravite pomlad z živahnimi, črtastimi kostimi, kakršnega vidite na gornji sliki! Bele črte na temni podlagi teko povprek in delajo postavbo vitkejšo. Blago je mehko, tkano z angorsko volno. Gornji kostim bi pa priporočila samo tistim, ki imajo tudi se pomladanski plašč ali pa športen kostim za vsak dan, ker bi se sicer prehitro navlečale, če bi ga morale nositi za vsako priložnost.

(T) trije modeli so risani izrečno za »Družinski tednik« in niso bili še objavljeni.

Prvi model naše pomladanske obleke je dvobarven. Sedelce, rokavi in krilo so rjastorjavi, živote, žepi in gumbi na ramah pa peščenorumeni. Životek je pod sedelcem narahlo naguban, krilo je pa zvončasto ukrnjeno in ima spredaj dve gubi, zadaj pa eno po sredi. Obleko poživljajo veliki žepi, ki jih krasi monogram. Na drugi sliki vidiš olivnozelen plašč za sončne dni. Edini okras na njem so posevno rezani žepi in prešiti šivi. Zadnja obleka je dvodelna. Rokavi, sedelce, ovrtnik in krilo so modre barve, ostalo je sivo. Životek ima spredaj dve globoki gubi in dva velika, z modrim obrobjena žepa. Ovrtnik je sicer moder, obrobjen je pa s sivim.

vredna, kakor 10 priporočil? Zato pojdimo polne dobre volje na majhno tedensko pranje.

Zapomni si moramo tri zla pravila za pranje vsega, kar je nežno tkano: 1. Nikdar ne smemo militi nežno tkanih tkanin s kosom mila. Edino pravilno je, če si najprej pripravimo iz milnih luskin ali narezanega mila milnico. 2. Nogavice in svilenih hlače ne smemo nikoli sušiti ob vroči peči. Štedilniku ali na močnem soncu. Toplota od peči in sonce kvarita barvo in tkanino. 3. Nikdar ne smemo pustiti predolgo vlažnega ali celo mokrega perila. Če ga ne moremo nikjer posušiti, potem kos za kosom zavijemo v suho brisačo in tako dolgo stiskamo in ovijamo, da se posuši. Najbolje je, če ga sroti zlikamo.

Madež od vina so zelo velika pokora. Najbolje je, če jih takoj potremo s soljo in speremo z mlačno vodo. Če ne pomaga, potem madež namočimo za pet minut v mleko in dobro, toda res dobro, speremo.

DARMOL
najboljše odvajalno sredstvo

Zelo vam bodo hvaležni! Namreč vaši pasovi za nogavice. Hvaležni za vsakokrat, kadar jih boste oprali, tudi tedaj, če jim boste z nepremočno ščetko odstranili umazanijo, ki se je v blago že preveč zajedla. Nikar ne pozabite: umazanija uniči in pokvari gumij veliko hitreje kakor večkratno pranje. Poleg tega je pa tudi veliko higiensko.

Likanje je umetnost zase. Izdati vam hočemo dve umetniški likanju: Surova svila ostane lena, če jo popolnoma suho likamo na lice. Nikoli je ne smemo navlažiti, ker se bodo poznale vse kanjle. Mesta, kjer se blago od likalnika svetli, naj vam ne delajo nobenih skrbi. Položite nanje vlažno krpo, likajte čezno, s ščetko pa večkrat potolcite in početkajte.

Poglavje zase so rokavice. Rokavice iz blaga in trikota lahko brez pomislekov operemo. Zato moramo biti pa pri usnjenih rokavicah previdnejši. Zapomnimo si torej: usnje je zelo občutljivo, če je mokro. Zato ga ne smemo preveč drgniti, še boljše je, da ga preveč ne zamažemo. Oprane rokavice splaknemo v redki milnici preden so pa popolnoma suhe, jih pomanemo, da postanejo mehke.

Klobuki: Če precej omlin in povahani baršunasti klobuček bo spet kakor nov, če ga skrbno zdrememo s kosom baršuna. Prav tako zdrgnemo klobučevinat klobuk, seveda s klobučevino.

Tudi obleke se utrudijo. Morda se vam bo zdelo to smešno, vendar je res. Zato premenjamo večkrat čevlje, krila, jopice in obleke. Vsakemu kosu dajmo priložnost, da si opomore. Če en sam dan dela čudeže!

Ni vse za vsako

Tudi razne modne novosti niso za vsako. Ker ženske tako rade pozabimo na lastno kritiko, posebno kar se mode tiče, smo nedavno hodili po mestu in si sprosti zapisovali, kaj nam

je bilo pri tej ženski všeč, in kaj nas je pri oni bodlo v oči. Morda boste tudi vi našli svoje napake med napakami, ki vam jih spodaj naštevamo.

Po česti nasproti nam je prišlo mlado, ljubko dekletje z glavico, ki je bila videti kakor iz porcelana. Imela je lepo negovan, brezhibno nardčen in napudran obraz, lepo priščes, vendar ko smo jo pogledali, kakšna je njena obleka, smo obstali. Ze ovrtnik je imela ves zamazan, pa kakšne peke, in nogavice postrani! Moški so se sicer obratili za njo, a ne obdujoče.

Za njo je hitela dama, brezhibno oblečena, vendar nemogoča pod nogo. Na presulih in šibkih nogah so ji težki športni čevlji z debelimi podplati in visoko zaprti. Zdelo se nam je, da si bo zdaj zdaj polomila nogo.

Rule in turban so res praktični, športni in poceni. Toda pri čaju, ki ga pijemo v sončni restavraciji, kjer nam niti najmanjši vetrček ne more pokvariti priščese, smo s turbanom na glavi kar smešne.

Pomladanski klobuk s trakovi, evetjani in lenico si pokrijemo samo takrat na glavo, kadar gremo res samo na izprehod. Vsaka stvar na svoje mesto! S takšnim klobukom drveti v pisarno, hiteti na vlak, ko se nam zibljejo čevlji po glavi, frčita tenčica za nami, smo tako nemogoče, kakor če bi včasih poslali tekmovalci damo iz rokokoja v hitrostnem teku.

Zelo vam je všeč priščeska, ki jo počesemo navzgor. Tudi vi bi jo radi nosili, vendar vam svetujemo, da najprej pogledate svoj mesečni proračun in ugotovite, ali vam dopušča ali enkrat na teden k frizerju. Nič ni grše, ga kakor lasje, ki vam ko kisa repa visijo po vratu.

Dobro bi bilo, če bi se spomnili in bi se kdaj pa kdaj od zadaj pogledali v zrcalo. Vaša jutrnja levaldba bi postala takoj popelnejša, ker so vsi premočni boki pod novo pomladansko obleko nemogoči.

Zmerom vam priporočujemo, kar seveda vi sproti pozabite, da učinkovite cimbastordeče redijo za usnice h karmastordečemu pulverju kakor pest na obraz. Najprej pregledite svojo garderobo, potem dobro premislite in šele nato kupuite!

Pariške modne novosti

Moda si je letošnje leto izmislila za nadomestilo ročni torbici ljubko kosarico, plieno iz slame. Kosarica je podložena s svilo v lepo pisanem vzorcu. Podlogo na vrhu precej nabere in z nitjo zdrgnemo.

Svetle jopice so zelo učinkovite, če jih nosimo preko temnega krila.

Krčnemu krilu se zelo leno poda rdeča volnena jopica, ki jo skromno povežemo z zlato nitko; k temnomodremu krilu pa pastelnomodra jopica, okrašena s temnomodrimi baršunastimi pošivki.

Zvečer si zaveže Parižanka na glavo namesto klobuka temnorjavo čepico iz tila. Za okras na zatakne spredaj veliko rožnato vrtnico. Okrog vratu priveže veliko tilasto petljo iste barve.

Ovrtniki ne igrajo v letošnji modi skoraj nobene vloge. Precej so izginili iz oblek, prav tako tudi pri jopicah in plaščih.

Preprosto plaščno obleko počivi ob pasu velik žep iz druge barve kakor je obleka. Žep povežemo v lepem vzorcu.

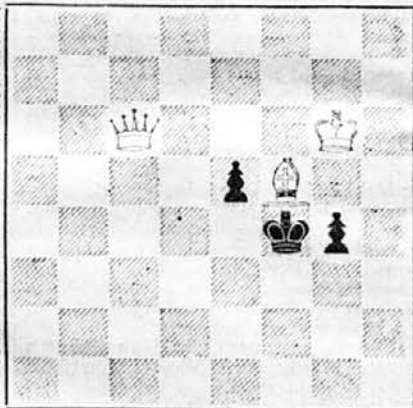
Letos je zelo moderna kombinacija črne obleke in rdeče dolge jopice. Obleka in jopica sta iz krepca. Jopico pošivamo v prijetnem vzorcu s traki, ki jih dobimo iz ostankov obleke. Na svetlih oblekah bo letos veliko temnega vezanja in našitkov iz baršuna in trakov.

ŠAH

Urejuje A. Preinfalk

Problem št. 231.

Sestavil L. H. Jokisch

Beli: Kg6, De6, Sf5. (3 f.)

Črni: Kf4, Pe5, g4. (3 f.)

Mat v 3 potezah

To je elegantna dama!

»Hiter razvoj, pa še kralja na varno: tako se partija začneja previdno.«

Indijska obramba

Lokvenč-Schwammehöfer

Dunajsko prvenstvo, I. 1943.

1. Sf3, Sf6. 2. e4, b6. 3. g3, Lb7. 4. Lg2, e5. 5. o—o, e6. 6. Sc3, De8 [Koristen ukrep, ki zavaruje lovca in pripravlja d5: črna dama hkrati pritiska na liniji c, če beli odpre z d4]. 7. d4, ed4. 8. Dxd4, d5? [Črni prežgo: daj odpira igro, saj se ni dovolj razvil; glavna težava se poavi v tem, da ni več lahko spraviti kralja na varno; sploh je značilnost indijskih obramb, da se črni postavlja v bolj zaprto a prožno pozicijo, da šele po skrbnih pripravah udari na primernešem mestu; pravilno je bilo Le5. 9. Dh4, o—o. 10. e4, Le7 z d6, Sbd7 in Tfd8 itd. ali Le7, d6, o—o in podoben z zdravo igro]. 9. ed5, Sxd5 [Črni ne vzame s kmetom, ker bi bil strateško takoj izgubljen; slabši na d5 in od prta linija e].

10. Sxd5, Lxd5. 11. Lf4, De5 [Ze vidimo, da črni ne more razviti kraljevega lovca; zato mora pregnati neprijetno damo]. 12. Dd3, Dd4 [Le7 se vedno ni bilo priporočljivo zaradi groze Te1—c8+]. 13. Tac1, Sd7. 14. Tfd1, Sc5 [Medtem ko je beli odlično razvil vse svoje sile, črnega še vedno preganjajo črne skrbi; na Le7 bi dalje ropotalo: 15. a3, Dxb2, 16. e4, ali De4. 16. Dxd4, Lxd4. 17. Txd4, Lxf3 (Kxd7. 18. Se5+). 18. Lxf3, Kxd7. 19. Te7+ in Lxa8; ali Dd3. 16. Dxb3, Lxb3. 17. Txd7 s Se5+ in Lxa8 in končno Da4. 16. D4, Sf6 (15. Sf7, Sg5). 17. Sd4, Lxg2. 18. Sbd5! vedno je beli zmagoviti].

15. De3, Le7 [Črni se je morda že oddahnil, a glej ga spaka! Beli pa ni tako človekoljuben, da bi spustil črnega iz boja zdravega. 16. Txd5!, ed5. 17. Sd4, o—o [Črni je vesel, da je vsaj s kraljem utekel; prave rešitve resda ni bilo več, toda važno bojno pravilo je, da se je treba do zadnjega žilavo boriti in povzročiti nasprotniku kar največ težav; kolikokrat se je že zaradi takega odpora nasmešnila sreča in naklonila rešitev; črni bi tu n. pr. nudil nasprotniku več posla z Dxb2. 18. Lxd5, Te8. 19. Sf5 ali Td8. 19. Sc6 in beli bi moral še dobro računati v nadaljnjih zapletih; slabo bi pa bilo 17. Te8. 18. Lh3; ali Se4. 18. Sc6, Dxb2. 19. Se7, Kxe7. 20. f3; ali Se6. 18. Sxe6, fe6. 19. Dxe6, Dxb2. 20. Lxd5 tudi vedno z zmago].

18. Se6, Dxb2(?) [To še pospeši konce, ko bi tudi drugače ne bilo o njem nobenega dvoma: velika kvaliteta in rokadni napad pač morata odločiti]. 19. Sxe7+, Kh8. 20. Le5 [To gre zdaj s tempom! Dd5. 21. Lxg7+, Kxg7. 22. Dg5+ in Df6 mat. Za to poglavitno počastili belega z lepoto nagrado.

Porabni nasveti

Apnenec, ki se nabere na dan kotlička za vodo, odstranimo, če nekaj časa kuhamo v kotličku presne krompirjeve olujke.

Gube na čelu utesujejo biti znanilke, da so postale vaše oči šibke in se pri čitanju prehudo napenja. Pomagal vam bo zdravnik za oči!

Aluminijaste posode ne smete nikdar umivati v sodi, ker bi poškodovale. Voda za čiščenje madežev je čedalje bolj redka. Nadomestite jo sami in sicer zmešajte enaka dela luga in grobe soli. Vliite v steklenico, dobro zamažite in pred uporabo močno pretresite. Pri čiščenju madežev iz barvastega blaga prilijete nekoliko vode.

Zelenjavo bomo tokrat skuhalo na švedski način: v slani vodi kuhamo hkrati enako količino drobno zrezane krompirjeve repe in zelene. Kuhamo zelenjavo damo v paradižnikovi omaki na mizo. Poleg serviramo narezane kisle kumarice.

Zdravilni čaj ne izgube svojega prijetnega vonja, če jih najprej v mrzli vodi pustimo stati na robu štedilnika vsaj četrt ure. Pustimo počasi vreti, in ko nekateri z valom prevre, odstavimo.